

**OGÓLNE WARUNKI KOMPLEKSOWEGO UBEZPIECZENIA
INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH „PZU ENERGIA SŁOŃCA”**

ustalone uchwałą nr UZ/254/2021 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
z dnia 14 września 2021 r.

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Postanowienia wspólne: § 1 ust. 5, 6 i 9, § 37 ust. 8–10, § 40, § 41, § 44 ust. 1 i 2, § 45 ust. 1 i 3, § 46, § 48 ust. 1, 2 i 4 Ubezpieczenie AR: § 2, § 5, § 6, § 7, § 10, § 11 Ubezpieczenie MB: § 2, § 12, § 13, § 14, § 17 § 18 Ubezpieczenie BI: § 3, § 19, § 23 Ubezpieczenie MLOP: § 3, § 24, § 28 Ubezpieczenie OC: § 4, § 29, § 30, § 31, § 35, § 36 Załącznik nr 1 – Klauzule dodatkowe do ubezpieczenia AR i MB: klauzula graffiti: pkt 1 klauzula dewastacji: pkt 1 i 2 klauzula aktów terroryzmu: pkt 1 klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych: pkt 1 klauzula (006 AR): pkt 1 klauzula (006 MB): pkt 1 klauzula (007): pkt 1

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Załącznik nr 2 – Klauzule dodatkowe do ubezpieczenia OC: klauzula nr 5: ust. 1 klauzula nr 6: ust. 1–3 klauzula nr 7: ust. 1 klauzula nr 8: ust. 1 i 3 klauzula nr 9: ust. 1 i 3 klauzula nr 10: ust. 1 klauzula nr 12: ust. 1 klauzula nr 13: ust. 1 klauzula nr 27: ust. 1 klauzula nr 61: ust. 1
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Postanowienia wspólne: § 1 ust. 5, 6 i 9, § 37 ust. 11 i 12, § 40, § 41, § 44 ust. 4, § 45 ust. 2 i 4, § 46, § 48 ust. 3, § 50 ust. 3, 5–8, § 51 ust. 2 Ubezpieczenie AR: § 2, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9 ust. 5 i 6, § 10, § 11 Ubezpieczenie MB: § 2, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16 ust. 5 i 6, § 17, § 18 Ubezpieczenie BI: § 3, § 19, § 21, § 22 ust. 5 i 6, § 23 Ubezpieczenie MLOP: § 3, § 24, § 26, § 27, § 28 Ubezpieczenie OC: § 4, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, § 34, § 35, § 36

Załącznik nr 1 – Klauzule dodatkowe do ubezpieczenia AR i MB:
 klauzula graffiti: pkt 2–4
 klauzula dewastacji: pkt 3–5
 klauzula aktów terroryzmu: pkt 2–4
 klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych: pkt 1 i 2
 klauzula (006 AR): pkt 2 i 3
 klauzula (006 MB): pkt 2 i 3
 klauzula (007): pkt 2–4

Załącznik nr 2 – Klauzule dodatkowe do ubezpieczenia OC:
 klauzula nr 5: ust. 2
 klauzula nr 6: ust. 2–4
 klauzula nr 7: ust. 2
 klauzula nr 8: ust. 2 i 3
 klauzula nr 9: ust. 2 i 3
 klauzula nr 10: ust. 2 i 3
 klauzula nr 12: ust. 2
 klauzula nr 13: ust. 2
 klauzula nr 27: ust. 2
 klauzula nr 61: ust. 2 i 3

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznych „PZU Energia Słońca”, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Spółką Akcyjną, zwaną dalej „PZU SA”, na rachunek osób prawnych, jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, z zastrzeżeniem ust. 3–5.
2. OWU mają zastosowanie do następujących umów ubezpieczenia:
  - 1) umowy ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznych od wszystkich ryzyk, zwanego dalej „ubezpieczeniem AR”;
  - 2) umowy ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznych od uszkodzeń, zwanego dalej „ubezpieczeniem MB”;
  - 3) umowy ubezpieczenia utraty zysku z tytułu szkody w ubezpieczeniu AR, zwanego dalej „ubezpieczeniem BI”;
  - 4) umowy ubezpieczenia utraty zysku z tytułu szkody w ubezpieczeniu MB, zwanego dalej „ubezpieczeniem MLOP”;
  - 5) umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności i posiadanego mienia, zwanego dalej „ubezpieczeniem OC”.
3. Umowa ubezpieczenia BI i umowa ubezpieczenia MLOP może być zawarta wyłącznie na rachunek osób prawnych, jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, które prowadzą księgi rachunkowe zgodnie z ustawą o rachunkowości i przepisami wykonawczymi do tej ustawy, oraz są podmiotami wytwarzającymi energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii (wytwórcami) i nie są prosumentami.
4. Warunkiem zawarcia:

- 1) umowy ubezpieczenia MB, umowy ubezpieczenia BI albo umowy ubezpieczenia OC – jest zawarcie umowy ubezpieczenia AR;
  - 2) umowy ubezpieczenia MLOP – jest zawarcie umowy ubezpieczenia MB.
5. Przedmiotem ubezpieczenia AR i ubezpieczenia MB może być wyłącznie mienie położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwaną dalej „RP”, w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia, znajdującym się na lądzie poza strefą brzegową oraz poza terenami między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegową (linią zetknięcia się powierzchni wody z powierzchnią lądu).
6. W przypadku ubezpieczenia AR i MB, pod warunkiem pisemnego poinformowania PZU SA, ochroną ubezpieczeniową objęte jest również mienie w miejscu, do którego zostało przeniesione przez ubezpieczonego z miejsca ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia AR lub MB, w związku z bezpośrednim narażeniem na powstanie szkody objętej ochroną zgodnie z OWU. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową w nowym miejscu, do którego zostało przeniesione, przez okres nie dłuższy niż 30 dni od dnia przeniesienia, wskazanym w pisemnym zawiadomieniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.
7. W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe, w szczególności klauzule określone w Załącznikach nr 1 i 2 do OWU, lub odbiegające od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nieuregulowanym tymi postanowieniami.
8. PZU SA zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczonego. Postanowienia tego nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
9. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa.

DEFINICJE – ubezpieczenie AR i ubezpieczenie MB

§ 2

W rozumieniu OWU, użyte w ubezpieczeniu AR i ubezpieczeniu MB niżej określone pojęcia oznaczają:

- 1) **akty terroryzmu** – działanie mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych, ideologicznych, społecznych lub społecznych;
- 2) **budowle** – stanowiące całość techniczną i użytkową, trwałe związane z gruntem obiekty budowlane inne niż budynki wraz z instalacjami i urządzeniami, w szczególności: przepusty techniczne, kablowe sieci energetyczne i światłowodowe, wolnostojące maszty antenowe, ogrodzenia, bramy, nawierzchnie placów i podjazdów;
- 3) **budynki** – obiekty budowlane trwałe związane z gruntem, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach, wraz z instalacjami oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiące całość techniczną i użytkową;
- 4) **dane elektroniczne** – fakty, koncepcje i informacje zapisane w formie nadającej się do komunikacji, interpretacji lub przetwarzania, za pomocą elektronicznych

- i elektromechanicznych urządzeń do przetwarzania danych lub urządzeń elektronicznie sterowanych; dane elektroniczne obejmują oprogramowanie oraz inne zakodowane instrukcje do przetwarzania i manipulowania danymi lub do sterowania i obsługi powyższych urządzeń;
- 5) **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie mienia przez osoby trzecie, w tym w związku z usiłowaniami lub dokonaniem kradzieży z włamaniem, przy czym PZU SA nie ponosi odpowiedzialności w ramach dewastacji za utratę mienia, które uległo zaborowi w celu jego przywłaszczenia;
  - 6) **deszcz** – opad atmosferyczny w postaci wody, który wyrządza szkody w miejscu ubezpieczenia;
  - 7) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
  - 8) **dym i sadza** – zawiesina cząsteczek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem spalania;
  - 9) **efekt gorącego punktu** – wada materiałowa ogniwa fotowoltaicznego w postaci mikropęknięć, które w konsekwencji powodują miejscowy wzrost temperatury oraz mogą prowadzić do powstania łuku elektrycznego i samozapłonu modułu fotowoltaicznego;
  - 10) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników, za spowodowane eksplozją uważa się szkody polegające na:
    - a) rozdziarciu ścian tych naczyń lub zbiorników w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień,
    - b) uszkodzeniu wewnętrznej powłoki tych naczyń lub zbiorników,
    - c) implozji w postaci uszkodzenia tych naczyń lub zbiorników, w tym aparatów próżniowych, ciśnieniem zewnętrznym;
  - 11) **falownik (inwerter)** – urządzenie energoelektroniczne przetwarzające prąd i napięcie stałe generowane przez moduły fotowoltaiczne na napięcie i prąd przemienny;
  - 12) **franszyza redukcyjna** – ustalona w OWU lub umowie ubezpieczenia wartość kwotowa, procentowo-kwotowa albo procentowa, o jaką będzie pomniejszona wysokość każdego odszkodowania;
  - 13) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu, który wyrządza szkody w miejscu ubezpieczenia;
  - 14) **graffiti** – pomalowanie, porysowanie, oblanie farbą lub inną substancją ubezpieczonego mienia lub umieszczenie napisów na ubezpieczonym mieniu wbrew woli ubezpieczonego;
  - 15) **huk ponaddzwiękowy** – fala uderzeniowa (ciśnieniowa) wytworzona przez statek powietrzny podczas przekraczania bariery dźwięku lub podczas poruszania się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
  - 16) **infrastruktura pomocnicza** – infrastruktura farmy fotowoltaicznej obejmująca: ogrodzenie, oświetlenie zewnętrzne, drogi wewnętrzne, budynki stacji i rozdzielni wraz z wyposażeniem, budynki aparatury kontrolnej i pomiarowej wraz z wyposażeniem, systemy ochrony technicznej wraz z monitoringiem np. telewizyjny system dozoru (CCTV), system sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN);
  - 17) **instalacja fotowoltaiczna** – zespół urządzeń wytwarzających energię elektryczną z energii słonecznej, składający się z: modułów fotowoltaicznych, fundamentów, konstrukcji wsporczych, falowników, aparatury

- kontrolno-pomiarowej i rozliczeniowej, urządzeń ochrony przeciwprzepięciowej i ogromowej, systemów sterujących, wewnętrznych połączeń kablowych, magazynu energii, budynków stacji transformatorowych i kontrolno-pomiarowych z wyposażeniem, transformatorów, rozdzielni, przyłącza wyprowadzenia mocy służącego przesyłowi energii elektrycznej do systemu elektroenergetycznego i sterowaniu wraz z zespołem urządzeń;
- 18) **kradzież** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia;
- 19) **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie zaboru cudzego mienia w celu przywłaszczenia:
- po usunięciu – przy użyciu siły lub narzędzi – istniejących zabezpieczeń lub po otwarciu zamków kluczem oryginalnym, podrobionym lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku albo
  - przez sprawcę, który ukrył się na terenie miejsca ubezpieczenia przed jego zamknięciem pozostawiając ślady stanowiące dowód ukrycia się;
- 20) **lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, skał, kamieni lub błota ze zboczy górskich;
- 21) **magazyn energii (system bateryjny)** – wyodrębniony aparat techniczny lub zespół aparatów o określonej pojemności składający się z baterii litowo-jonowych lub kwasowo-ołowiowych, służących do przechowywania energii elektrycznej i pozwalający na co najmniej częściowe jej odzyskanie;
- 22) **miejsce ubezpieczenia** – wskazany w umowie ubezpieczenia: dokładny adres, pod którym znajduje się ubezpieczone mienie, a w przypadku braku adresu – numer działki, obręb geodezyjny, gmina, powiat, województwo lub współrzędne geograficzne; dla zewnętrznego przyłącza mocy w postaci linii kablowej, linii napowietrznej, aparatów i urządzeń do przesyłania energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznej do sieci elektroenergetycznej miejscem ubezpieczenia jest miejsce ich zainstalowania zgodnie z dokumentacją projektową, która stanowi załącznik do umowy ubezpieczenia;
- 23) **mienie najmowane** – mienie przyjęte do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego rodzaju umowy o podobnym charakterze;
- 24) **moduł fotowoltaiczny** – podstawowy, integralny funkcjonalnie i wymierny element instalacji fotowoltaicznej, zabezpieczony przed działaniem czynników atmosferycznych, połączony elektrycznie i szczelny układ wzajemnie połączonych ogniw słonecznych, który wystawiony na działanie promieniowania słonecznego generuje prąd i napięcie stałe zasilające falownik;
- 25) **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczone mienie albo przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiedniego na ubezpieczone mienie;
- 26) **obiekt budowlany**:
- budynek;
  - budowla;
- 27) **odszkodowanie** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu w razie zajścia wypadku ubezpieczonego objętego zakresem ubezpieczenia, po uprzednim pomniejszeniu o franszyzę redukcyjną, o ile została przewidziana w umowie ubezpieczenia;
- 28) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
- 29) **osmalenie** – powierzchniowe opalenie lub przypalenie ubezpieczonego mienia powodujące brak możliwości pozyskiwania prądu z energii słonecznej;
- 30) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
- 31) **osuwanie ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po skarpie lub stoku;
- 32) **panel fotowoltaiczny** – zestaw umocowanych wzajemnie modułów fotowoltaicznych, zmontowanych i okablowanych;
- 33) **pęknięcie mrozowe** – pęknięcie przewodów, zbiorników lub urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji znajdujących się w lokalach lub obiektach budowlanych, stanowiących własność lub będących w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie innego tytułu prawnego, na skutek zamarzającej w ich wnętrzu wody lub innej cieczy;
- 34) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
- podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
  - sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka),
  - spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych;
- 35) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej, z wyłączeniem osoby fizycznej, która zawarła z ubezpieczonym umowę cywilnoprawną jako przedsiębiorca;
- 36) **przesument** – podmiot, którego podstawową działalnością gospodarczą nie jest wytwarzanie energii elektrycznej i który jednocześnie wytwarza oraz konsumuje tę energię na własne potrzeby, a nadwyżki wytworzonej energii elektrycznej przekazuje do sieci;
- 37) **przepięcie** – nagła zmiana napięcia w sieci, instalacji elektrycznej lub elektronicznej;
- 38) **rabunek** – dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia w celu przywłaszczenia:
- z zastosowaniem przemocy fizycznej wobec ubezpieczonego lub jego pracowników lub groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej albo z doprowadzeniem tych osób do nieprzytomności lub bezbronności – dla pokonania ich oporu przed wydaniem ubezpieczonego mienia,
  - przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej doprowadził osobę posiadającą klucze do budynku lub bramy ogrodzenia terenu, gdzie znajduje się ubezpieczone mienie i zmusił ją do ich otwarcia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi;
- 39) **stały dozór**:
- całodobowa ochrona ubezpieczonego mienia w miejscu ubezpieczenia wykonywana w zorganizowany sposób przez pracowników koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia (agencji ochrony mienia) lub
  - monitoring mienia mający za zadanie przekazanie sygnału alarmu o włamaniu do agencji ochrony mienia, lub
  - całodobowa ochrona mienia wykonywana przez pracowników ubezpieczonego wykonujących zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony, przy czym zakres obowiązków osób sprawujących dozór musi wynikać ze stosownych procedur określających sposób zachowania w przypadku naruszenia zabezpieczeń lub próby dokonania włamania;
- 40) **strajki, rozruchy, zamieszki wewnętrzne** – działania osoby lub grupy osób, powodujące zakłócenia porządku

publicznego, z wyjątkiem działań wojennych, wojny domowej, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu, działania legalnie ustanowionej władzy zmierzające do przywrócenia porządku publicznego lub zminimalizowania skutków zakłóceń;

- 41) **strefa brzegowa** – strefa wybrzeża morskiego lub strefa przepływów wozbrzań powodziowych oraz obszar między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegową (linią zetknięcia się powierzchni wody z powierzchnią ładu);
- 42) **suma ubezpieczenia** – określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU SA; jeżeli OWU lub umowa ubezpieczenia przewiduje limit odpowiedzialności PZU SA z tytułu określonych szkód, wówczas limit ten stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA z tytułu tych szkód;
- 43) **szadź** – osad powstały wskutek zamarzania kropeł mgły lub chmury, występujący na ubezpieczonych przedmiotach w sprzyjających warunkach meteorologicznych;
- 44) **szkoda** – utrata, uszkodzenie lub zniszczenie mienia, z wyłączeniem utraconych korzyści ubezpieczonego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, uszkodzenie lub zniszczenie tego mienia;
- 45) **szkoda całkowita** – uszkodzenie mienia w takim zakresie, które nie pozwala na dokonanie jego naprawy lub brak jest technicznej możliwości naprawy, a szacowany koszt naprawy pomniejszony o wartość pozostałości po szkodzie jest równy lub wyższy od wartości ubezpieczeniowej tego mienia bezpośrednio przed powstaniem szkody;
- 46) **szkoda częściowa** – uszkodzenie mienia w takim zakresie, które pozwala na dokonanie jego naprawy, a szacowany koszt naprawy pomniejszony o wartość pozostałości po szkodzie jest niższy od wartości ubezpieczeniowej tego mienia bezpośrednio przed powstaniem szkody;
- 47) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej nie spowodowane działalnością człowieka, zaburzenia systemu równowagi we wnętrzu Ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu;
- 48) **ubezpieczający** – podmiot, który zawarł umowę ubezpieczenia;
- 49) **ubezpieczony** – osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, albo osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, na rachunek której została zawarta umowa ubezpieczenia;
- 50) **ubezpieczenie na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest niezależnie od całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową, w oparciu o szacowaną maksymalną wysokość szkody, jaka może powstać wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego;
- 51) **ubezpieczenie na sumy stałe** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest na podstawie całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową;
- 52) **uderzenie pioruna** – gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na ubezpieczone mienie, pozostawiające ślady tego zdarzenia na ubezpieczonym mieniu;
- 53) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie w ubezpieczone mienie pojazdu mechanicznego, elektrycznego lub szynowego, jego części lub przewożonego nim ładunku;
- 54) **upadek drzew, budynków lub budowli** – przewrócenie się na ubezpieczone mienie drzew, ich fragmentów lub

niebędących we władaniu ubezpieczonego budynków, budowli, słupów energetycznych, anten, kominów, latarni, masztów lub ich części lub elementów;

- 55) **upadek statku powietrznego** – katastrofa lub przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 56) **wartość odtworzeniowa**:
  - a) w przypadku budynków, budowli, infrastruktury pomocniczej (z wyłączeniem wyposażenia) – wartość odpowiadająca nakładom jakie należałoby ponieść, aby zbudować te budynki, budowle, infrastrukturę pomocniczą, w stanie nowym, analogicznym pod względem konstrukcyjno-wymiarowym do ubezpieczonego mienia, przy użyciu takiej samej lub najbardziej zbliżonej technologii i materiałów, których użyto do budowy, według stanu na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia,
  - b) w przypadku maszyn, aparatów, urządzeń i wyposażenia – wartość odpowiadająca kosztom zakupu lub wytworzenia fabrycznie nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego), montażu, cła i innych tego typu opłat;
- 57) **wartość rzeczywista** – wartość odtworzeniowa ubezpieczonego mienia pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
- 58) **wiatr** – ruch powietrza atmosferycznego powstały wskutek nierównomiernego rozkładu ciśnienia atmosferycznego;
- 59) **wirus komputerowy** – zestaw szkodliwych lub nieautoryzowanych instrukcji lub kod zawierający szereg nieautoryzowanych instrukcji wprowadzonych w złej wierze lub kod programowy lub inny, który rozpowszechnia się za pomocą dowolnego systemu lub sieci komputerowej; za wirusy komputerowe uważa się w szczególności: „konie trojańskie”, „robaki”, „bomby czasowe”, „bomby logiczne”;
- 60) **wypadek ubezpieczeniowy** – niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie losowe, przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, w wyniku którego powstała szkoda objęta zakresem ubezpieczenia;
- 61) **wytwórca** – podmiot wytwarzający energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii, niebędący prosumentem, który w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej sprzedaje nadwyżki wytworzonej i wprowadzanej do sieci energii elektrycznej;
- 62) **zalanie** – działanie pary, wody lub innych cieczy, na skutek:
  - a) awarii przewodów, zbiorników, urządzeń lub instalacji, w tym wodnej, centralnego ogrzewania, kanalizacyjnej, klimatyzacyjnej,
  - b) cofnięcia się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych,
  - c) samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych z innych przyczyn niż wskutek ognia,
  - d) pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów zamontowanych na instalacjach określonych w lit. a,
  - e) pęknięcia pojemnika lub zbiornika z wodą;
- 63) **zapadanie ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawalenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 64) **zużycie techniczne** – określona procentowo (stopień zużycia technicznego) utrata trwałości i w konsekwencji zmniejszanie w czasie wartości ubezpieczonego mienia,

będąca pochodną: czasu jego użytkowania (wieku), jakości wykonania, trwałości zastosowanych materiałów, bieżącej konserwacji, remontów, eksploatacji.

DEFINICJE – ubezpieczenie BI i ubezpieczenie MLOP

§ 3

1. W rozumieniu OWU, użyte w ubezpieczeniu BI i ubezpieczeniu MLOP niżej określone pojęcia oznaczają:

- 1) **franszyza redukcyjna (czasowa)** – ustalona w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa, o jaką jest pomniejszana wysokość każdego odszkodowania obliczonego zgodnie z postanowieniami OWU; franszyza redukcyjna w określonej kwocie może być ustalona na podstawie iloczynu średniej dziennej szkody w okresie odszkodowawczym oraz określonej w umowie ubezpieczenia liczby dni (za dzień uważa się dzień roboczy dla danego ubezpieczonego);
- 2) **koszty stałe** – ekonomicznie uzasadnione lub prawnie konieczne koszty, których wysokość nie zależy od wielkości produkcji lub świadczonych usług i które nie ulegają zmianom po wystąpieniu zakłóceń w prowadzonej działalności;
- 3) **maksymalny okres odszkodowawczy** – wskazany przez ubezpieczającego w umowie ubezpieczenia przewidywany okres, jaki byłby potrzebny ubezpieczonemu w przypadku całkowitego zniszczenia mienia do jego odtworzenia, ponownego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej oraz uzyskania obrotu, jaki ubezpieczony osiągnąłby, gdyby szkoda w mieniu nie powstała; okres ten liczony jest od dnia, w którym powstała szkoda w mieniu;
- 4) **nieubezpieczone koszty działalności** – koszty zmienne uzależnione bezpośrednio od wielkości produkcji lub innej działalności ubezpieczonego i ulegające redukcji wraz ze spadkiem obrotu;
- 5) **obrót** – suma przychodów (uzyskanych oraz należnych) ubezpieczonego z tytułu sprzedaży energii elektrycznej w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w miejscu ubezpieczenia; obrót nie obejmuje przychodów z operacji giełdowych lub innych inwestycji o charakterze pieniężnym lub kapitałowym;
- 6) **obrót standardowy** – obrót uzyskany w roku bezpośrednio poprzedzającym powstanie szkody w mieniu w okresie rozpoczynającym i kończącym się w analogicznych datach, jak początek i koniec okresu odszkodowawczego i skorygowany stosownie do długości okresu odszkodowawczego (jeżeli przekracza on 12 miesięcy wartość powinna zostać zwiększona w takiej proporcji, w jakiej długość okresu odszkodowawczego pozostaje do 12 miesięcy); wartość obrotu standardowego powinna być także odpowiednio skorygowana w przypadkach, jeżeli sezonowość, zachodzące zmiany trendu rynkowego lub specyfika prowadzonej działalności gospodarczej wpłynęły na wyniki takiej działalności, w celu uzyskania możliwie dokładnego szacunku wyników, jakie ubezpieczony uzyskałby w okresie odszkodowawczym, gdyby szkoda w mieniu nie powstała;
- 7) **okres odszkodowawczy** – okres, który rozpoczyna się w dniu powstania szkody w mieniu i trwa tak długo, jak długo szkoda w mieniu wywiera negatywny wpływ na wyniki prowadzonej działalności gospodarczej, nie dłużej jednak niż maksymalny okres odszkodowawczy;
- 8) **szkoda w mieniu** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia objętego ochroną w umowie ubezpieczenia AR lub umowie ubezpieczenia MB;

- 9) **umowa ubezpieczenia mienia** – umowa ubezpieczenia AR lub umowa ubezpieczenia MB zawarta z zastosowaniem OWU;
  - 10) **wskaźnik zysku brutto** – udział procentowy zysku brutto w obrocie, który zostałby uzyskany w okresie odszkodowawczym, gdyby szkoda w mieniu nie powstała; wartość wskaźnika uzyskuje się korygując wartość udziału procentowego zysku brutto w obrocie uzyskany w roku obrachunkowym bezpośrednio poprzedzającym datę powstania szkody w mieniu o trendy i uwarunkowania rynkowe występujące w okresie odszkodowawczym mające wpływ na prowadzoną działalność gospodarczą ubezpieczonego przed lub po powstaniu szkody w mieniu lub które oddziaływałyby na tę działalność, gdyby szkoda w mieniu nie powstała;
  - 11) **zwiększone koszty działalności** – kwota niezbędnych i uzasadnionych kosztów powstałych w następstwie zaistnienia szkody w mieniu i poniesionych w trakcie okresu odszkodowawczego w celu utrzymania wartości obrotu;
  - 12) **zysk brutto** – kwota uzyskana przez ubezpieczonego na koniec roku obrotowego z tytułu sprzedaży energii elektrycznej wyprodukowanej przez ubezpieczoną instalację fotowoltaiczną.
2. W ubezpieczeniu BI i ubezpieczeniu MLOP zastosowanie mają również definicje pojęć określonych w § 2, chyba że pojęcia te zostały zdefiniowane odmiennie w ust. 1.

DEFINICJE – ubezpieczenie OC

§ 4

W rozumieniu OWU, użyte w ubezpieczeniu OC niżej określone pojęcia oznaczają:

- 1) **choroba zakaźna** – choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy;
- 2) **czysta strata finansowa** – uszczerbek majątkowy niebędący szkodą na osobie lub szkodą rzeczową;
- 3) **franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia procentowo, kwotowo lub kwotowo – procentowo wartość pomniejszająca odszkodowanie z tytułu zajścia każdego wypadku ubezpieczeniowego; franszyza redukcyjna nie ma zastosowania do zwrotu kosztów, o których mowa w § 35 ust. 2, oraz do szkód na osobie;
- 4) **obrót** – suma przychodów ubezpieczonego z tytułu sprzedaży energii elektrycznej w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w ustalonym okresie;
- 5) **odpowiedzialność za produkt** – odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe na skutek dostarczenia energii elektrycznej o niewłaściwych parametrach;
- 6) **odszkodowanie** – świadczenie pieniężne przysługujące od PZU SA poszkodowanemu w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, za który ubezpieczony ponosi odpowiedzialność w zakresie objętej umową ubezpieczenia, po uprzednim pomniejszeniu o franszyzę redukcyjną, o ile została przewidziana w umowie ubezpieczenia;
- 7) **osoba bliska** – małżonek, konkubent, konkubina, wstępny, zstępny, brat, siostra, bratanek, bratanica, siostrzeniec, siostrzenica, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, teść, teściowa, zięć, synowa, bratowa, szwagier, szwagierka, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego i opiekuńczego;

- 8) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
- 9) **podwykonawca** – przedsiębiorca, któremu ubezpieczony powierzył wykonanie zleconej pracy, usługi lub innej czynności, określonej w łączącej ich umowie;
- 10) **powolne działanie** – działanie, które wpywa na otoczenie w sposób ciągły, powodując szkodę, której nie można określić jako nagłą i niespodziewaną;
- 11) **pojazd** – pojazd w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym, pojazd szynowy, statek wodny, powietrzny;
- 12) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej z wyłączeniem osoby fizycznej, która zawarła z ubezpieczonym umowę cywilnoprawną jako przedsiębiorca; za pracownika uznaje się także praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu ubezpieczony powierzył wykonywanie pracy;
- 13) **producent** – przedsiębiorca, który wytwarza lub wprowadza do obrotu produkt, a także jego przedstawiciel;
- 14) **produkt** – energia elektryczna;
- 15) **przedsiębiorca** – osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową;
- 16) **stały dozór**:
- całodobowa ochrona ubezpieczonego mienia w miejscu ubezpieczenia wykonywana w zorganizowany sposób przez pracowników koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia (agencji ochrony mienia) lub
  - monitoring mienia mający za zadanie przekazanie sygnału alarmu o włamaniu do agencji ochrony mienia, lub
  - całodobowa ochrona mienia wykonywana przez pracowników ubezpieczonego wykonujących zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony, przy czym zakres obowiązków osób sprawujących dozór musi wynikać ze stosownych procedur określających sposób zachowania w przypadku naruszenia zabezpieczeń lub próby dokonania włamania;
- 17) **szkoda** – szkoda na osobie lub szkoda rzeczowa, a w przypadku rozszerzenia odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej także czysta strata finansowa;
- 18) **szkoda na osobie** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 19) **szkoda rzeczowa** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 20) **terroryzm** – działanie skierowane przeciwko ludności lub mieniu, mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszanie ludności lub dezorganizację życia publicznego – dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych lub społecznych;
- 21) **ubezpieczający** – podmiot, który zawarł umowę ubezpieczenia;
- 22) **ubezpieczony** – osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną albo osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, na rachunek której została zawarta umowa ubezpieczenia;

- 23) **wprowadzenie produktu do obrotu** – chwila faktycznej trwałej utraty władztwa nad produktem przez producenta;
- 24) **wypadek ubezpieczeniowy** – powstanie szkody.

ROZDZIAŁ II

UBEZPIECZENIE AR

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 5

- Przedmiotem ubezpieczenia jest określona w umowie ubezpieczenia – zgodnie z dołączonym do niej wykazem mienia – stanowiąca własność ubezpieczonego lub będąca w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, eksploatowana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej **instalacja fotowoltaiczna** posiadająca wymagane prawem deklaracje zgodności (certyfikat):
  - wolnostojąca zamontowana na gruncie;
  - przytwierdzona do konstrukcji budynku, budowli (np. dachu).
- Przedmiotem ubezpieczenia może być wyłącznie **instalacja fotowoltaiczna**, o której mowa w ust. 1, spełniająca następujące warunki:
  - jest zainstalowana w miejscu ubezpieczenia zgodnie z projektem i wymogami producenta uwzględniającymi przepisy prawa, w tym w zakresie prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej;
  - jest zainstalowana przez osoby uprawnione i posiadające kwalifikacje potwierdzone przez Urząd Dozoru Technicznego do wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej;
  - jest przyłączona do sieci elektroenergetycznej zgodnie z przepisami prawa oraz wymogami i zaleceniami producenta;
  - jest zdolna do pracy po pozytywnym przejściu niezbędnych prób i testów;
  - jest eksploatowana zgodnie z przeznaczeniem i zaleceniami producenta;
  - jest serwisowana przez cały okres ubezpieczenia na podstawie pisemnej umowy serwisowej, zgodnie z wymogami producenta;
  - jest wyposażona w instalacje i systemy ochrony odgromowej, uziemiającej, przeciwprzepięciowej;
  - jest wyposażona w diody obejściowe (tzw. diody bocznikujące, bypass);
  - dla której prowadzone są regularne i udokumentowane przeglądy i konserwacje instalacji elektrycznych i elektromechanicznych, zgodnie ze specyfikacją i zaleceniami producenta;
  - spełnia minimalne wymogi zabezpieczeń przeciwkrawędziowych:
    - w przypadku instalacji wolnostojącej zamontowanej na gruncie:
      - ogrodzenie terenu ze wszystkich stron (w pełni) stalowym płotem o wysokości co najmniej 2 m przytwierdzonym na stałe do gruntu w dobrym stanie technicznym (tzn. bez uszkodzeń siatki oraz przesęt umożliwiających przedostanie się na teren miejsca ubezpieczenia) zwieńczonym ostrym zakończeniem np. drutem kolczastym poprowadzonym wzdłuż górnej krawędzi płotu,
      - bramy ogrodzeniowe zamykane na co najmniej 1 kłódkę lub zamek wielozastawkowy, niedające się sforsować bez użycia siły lub narzędzi,

- klucz do kłódki lub zamka musi być zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych (w razie zgubienia klucza, ubezpieczony jest zobowiązany do wymiany powyższych zabezpieczeń na własny rachunek),
  - oświetlenie po zmroku terenu, na którym zamontowana jest instalacja fotowoltaiczna,
  - zainstalowany w miejscu ubezpieczenia sprawny i aktywny system monitoringu CCTV 24h/doba (z zachowaniem nagranego materiału przez okres minimum 30 dni) lub stały dozór w miejscu ubezpieczenia,
- b) w przypadku instalacji przytwierdzonej do konstrukcji budynku – panele fotowoltaiczne są przytwierdzone na stałe do budynku (np. śrubami, trójkątami montażowymi), którego materiałem ścian nie jest drewno lub materiałem pokrycia dachu nie jest gont drewniany, strzecha, wiór osikowy, szkło, folia lub plandeka, przy czym w przypadku paneli fotowoltaicznych znajdujących się na dachach płaskich, za przytwierdzenie ich na stałe do budynku uznaje się także sposób ich zamontowania z wykorzystaniem balastu (tzw. metoda obciążeniowa).
3. Pod warunkiem ustalenia w umowie ubezpieczenia odrębnej sumy ubezpieczenia przedmiotem ubezpieczenia mogą być także:
- 1) zewnętrzne podziemne przyłącze kablowe i światłowodowe wraz z zespołem aparatów i urządzeń służące wyprowadzeniu mocy do sieci elektroenergetycznej dystrybucyjnej lub przesyłowej na długości 1000 m od granicy miejsca ubezpieczenia, o ile nie ustalono inaczej;
  - 2) napowietrzne linie elektroenergetyczne i światłowodowe wraz z zespołem aparatów i urządzeń służące wyprowadzeniu mocy do sieci elektroenergetycznej dystrybucyjnej lub przesyłowej na długości 1000 m od granicy miejsca ubezpieczenia, o ile nie ustalono inaczej;
  - 3) magazyn energii (system bateryjny) o pojemności nie przekraczającej 250 kWh.
4. Pod warunkiem spełnienia postanowień ust. 1 i 2, dodatkowo na wniosek ubezpieczającego i w ramach sumy ubezpieczenia ustalonej dla przedmiotu ubezpieczenia określonego w ust. 1 i 2, przedmiotem ubezpieczenia może być znajdująca się w miejscu ubezpieczenia **infrastruktura pomocnicza**:
- 1) ogrodzenie;
  - 2) oświetlenie zewnętrzne;
  - 3) drogi wewnętrzne;
  - 4) budynki stacji, rozdzielni, aparatury kontrolnej i pomiarowej, wraz z wyposażeniem;
  - 5) systemy ochrony technicznej wraz z monitoringiem, np. telewizyjny system dozoru (CCTV), system sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN).
5. Przedmiotem ubezpieczenia nie jest następujące mienie:
- 1) budynek, na którym zainstalowano instalację fotowoltaiczną;
  - 2) instalacje fotowoltaiczne, infrastruktura pomocnicza, obiekty budowlane, wraz ze znajdującym się w nich mieniem, będące w trakcie lub przeznaczone do montażu, rozbiórki, demontażu, rozruchu, testów lub będące w trakcie prowadzonych robót budowlanych, w szczególności: budowy, przebudowy, remontu, montażu, rozruchu w rozumieniu ustawy Prawo budowlane;
  - 3) akta, dokumenty, zdjęcia, rękopisy, dane zawarte na nośnikach informacji;
  - 4) wzory, modele poglądowe, prototypy;
  - 5) wymienne nośniki danych;
  - 6) wszelkiego rodzaju narzędzia;
- 7) wszelkiego rodzaju elementy i materiały, które ze względu na przeznaczenie i warunki pracy szybko zużywają się lub podlegają okresowej wymianie w ramach konserwacji, zgodnie z instrukcją techniczną urządzenia i zaleceniami producenta; wyłączenie to dotyczy materiałów eksploatacyjnych i pomocniczych, wymiennych elementów i narzędzi: pasy, taśmy, liny, druty, paski i łańcuchy napędowe, bezpieczniki, czynniki chłodnicze, środki czyszczące, płyny smarujące, oleje, środki filtrujące;
  - wyłączenie nie ma zastosowania, gdy szkody ww. elementach towarzyszą uszkodzeniu lub utracie ubezpieczonych przedmiotów wskutek wypadku ubezpieczeniowego w postaci: ognia, osmalenia, wiatru, deszczu, powodzi, gradu, lawiny, naporu śniegu lub lodu, uderzenia pioruna, eksplozji, upadku statku powietrznego, upadku drzew, budynków lub budowli, trzęsienia ziemi, osuwania ziemi, zapadania ziemi, uderzenia pojazdu, huku ponaddzwiękowego, dymu i sadzy, pęknięcia mrozowego, zalania;
  - 8) programy komputerowe;
  - 9) magazyny energii (systemy bateryjne) o pojemności przyłącze kablowe, linie napowietrzne;
  - 10) magazyny energii (systemy bateryjne) o pojemności przekraczającej 250 kWh;
  - 11) elektryczne hybrydowe rozumiane jako kilka jednostek wytwórczych, wytwarzających energię elektryczną lub energię cieplną, w których łącznie z instalacją fotowoltaiczną wykorzystywane są dwa lub więcej rodzajów odnawialnych źródeł energii lub źródeł energii inne niż odnawialne.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 6

1. PZU SA odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w okresie ubezpieczenia i w miejscu ubezpieczenia wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego, oraz które nie zostały wyłączone w OWU lub w postanowieniach dodatkowych lub odbiegających od ustalonych w OWU, stanowiących integralną część umowy ubezpieczenia.
2. Z zachowaniem postanowień ust. 1, ubezpieczenie obejmuje w szczególności szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w wyniku:
  - 1) ognia, eksplozji, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego;
  - 2) powodzi, gradu, lawiny, naporu śniegu lub lodu, wiatru, deszczu, zalania;
  - 3) huku ponaddzwiękowego, osmalenia, dymu i sadzy, pęknięcia mrozowego;
  - 4) upadku drzew, budynków lub budowli, trzęsienia ziemi, osuwania ziemi, zapadania ziemi, uderzenia pojazdu;
  - 5) kradzieży z włamaniem;
  - 6) rabunku.
3. Dodatkowo, na wniosek ubezpieczającego zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej o następujące klauzule dodatkowe:
  - 1) graffiti;
  - 2) dewastacji;
  - 3) aktów terroryzmu;
  - 4) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
  - 5) dodatkowych kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego;

- 6) dodatkowych kosztów frachtu lotniczego, na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
4. Odpowiedzialnością PZU SA objęte są także szkody w ubezpieczonym mieniu-powstałe w wyniku:
- 1) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym zakresem ubezpieczenia;
  - 2) zanieczyszczenia lub skażenia ubezpieczonego mienia będącego następstwem wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia.
5. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza do redukcyna w wysokości wskazanej w dokumencie ubezpieczenia.
6. W przypadku niedoubezpieczenia mienia, PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej z zastrzeżeniem § 11 ust. 4.

UBEZPIECZONE KOSZTY

§ 7

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, PZU SA zwraca poniesione przez ubezpieczonego koszty wynikłe z zastosowania dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia i zapobieżenia szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów, w tym koszty akcji ratowniczej, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
2. Dobrowolne świadczenia ubezpieczonego na rzecz osób trzecich, które brały udział w zabezpieczeniu mienia lub akcji ratowniczej podlegają zwrotowi tylko wówczas, jeżeli PZU SA wyraził na to zgodę.
3. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 i 2, następuje w granicach sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia dla zagrożonych zniszczeniem lub objętych akcją ratowniczą poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia, dla których takie sumy zostały ustalone. Suma zwracanych kosztów łącznie z odszkodowaniem za ubezpieczone mienie nie może przewyższyć sumy ubezpieczenia ustalonej dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia. Ograniczenie to nie dotyczy sytuacji, gdy koszty te zostały poniesione przez ubezpieczonego na polecenie PZU SA.
4. PZU SA pokrywa również w ramach sumy ubezpieczenia wynikłe z zajścia wypadku ubezpieczeniowego poniesione przez ubezpieczonego uzasadnione i udokumentowane koszty:
  - 1) związane z uprzątnięciem pozostałości po szkodzi, za którą PZU SA ponosi odpowiedzialność, łącznie z kosztami rozbiórki, demontażu i wywozu części niezdatnych do użytku (odpadów), jak również koszty ich składowania lub utylizacji; powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności PZU SA w wysokości 10% wartości szkody, jednak nie więcej niż 100.000 PLN w odniesieniu do wszystkich szkód powstałych w okresie ubezpieczenia i nie więcej niż do wysokości sumy ubezpieczenia; koszty te nie obejmują kosztów poniesionych na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów;
  - 2) związane z naprawą zniszczonych lub uszkodzonych, w wyniku kradzieży z włamaniem albo rabunku, zabezpieczeń instalacji fotowoltaicznej łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń budynków np. ścian, dachów, okien, drzwi i instalacji systemów alarmowych – do kwoty 5.000 PLN stanowiącej limit odpowiedzialności PZU SA na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia; na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej limit odpowiedzialności PZU SA, o którym mowa wyżej, może

zostać podwyższony o kwotę ustaloną w umowie ubezpieczenia.

5. Jeżeli koszty określone w ust. 4 pkt 1 dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, to PZU SA pokrywa poniesione przez ubezpieczonego koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokrywa 50% poniesionych kosztów.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 8

1. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, przy czym przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczonego będącym osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
    - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
    - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
    - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
    - d) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
    - e) w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
    - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
    - g) w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu;
  - 2) będące następstwem:
    - a) działań wojennych, wojny domowej, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,
    - b) działania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego, skażenia radioaktywnego,
    - c) decyzji administracyjnej powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP,
    - d) zanieczyszczenia lub skażenia środowiska naturalnego (gleby, powietrza, wody),
    - e) aktów terroryzmu, strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
  - 3) wynikające z wad lub usterek istniejących w momencie rozpoczęcia odpowiedzialności PZU SA i znanych ubezpieczającemu lub ubezpieczonemu;
  - 4) górnicze w rozumieniu ustawy Prawo geologiczne i górnicze;
  - 5) roszczenia, koszty lub wydatki, niezależnie od ich charakteru (szkody), spowodowane przez, wynikające z, lub związane z chorobą zakaźną, niezależnie od zajścia innych zdarzeń przyczyniających się jednocześnie lub w jakiegokolwiek innej kolejności do powstania tych szkód, chyba że są to zdarzenia objęte ochroną na podstawie umowy ubezpieczenia, przy czym choroba zakaźna oznacza każdą chorobę, która może zostać przeniesiona za pomocą dowolnej substancji lub czynnika z dowolnego organizmu na inny organizm, w przypadku gdy:

- a) substancja lub czynnik zawiera, ale nie wyłącznie, wirus, bakterię, pasożyta lub inny organizm lub jego odmianę, niezależnie od tego, czy jest uważany za żywy, czy też nie, oraz
  - b) metoda przenoszenia, bezpośredniego lub pośredniego, obejmuje między innymi przenoszenie drogi powietrznej, przenoszenie płynów ustrojowych, przeniesienie z lub na dowolną powierzchnię lub przedmiot, ciało stałe, płynne lub gazowe, lub między organizmami, oraz
  - c) choroba, substancja lub środek mogą powodować lub grozić spowodowaniem szkody dla zdrowia ludzkiego lub dobrobytu ludzi albo mogą powodować lub grozić spowodowaniem szkody, pogorszenia, utraty wartości, zbywalności lub utraty możliwości korzystania z rzeczy;
- 6) powstałe we wszelkich danych elektronicznych, oprogramowaniu, wskutek ich utraty, uszkodzenia, zniekształcenia lub niedostępności, polegające na niekorzystnej zmianie w danych, oprogramowaniu, spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz wynikające z nich jakiegokolwiek szkody następcze, w tym również utratę zysku;
  - 7) spowodowane przez wirusy komputerowe;
  - 8) powstałe na skutek działań hakerów lub innych osób trzecich, polegające na nieautoryzowanym dostępie lub ingerencji w dane elektroniczne, oprogramowanie.
- 2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności także za szkody:**
- 1) spowodowane eksplozją wywołaną przez ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych, technologicznych, doświadczalnych lub rozbiórkowych oraz w silnikach spalinowych, gdy eksplozja związana jest z ich naturalną funkcją lub gdy eksplozja spowodowana została normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów;
  - 2) elektryczne, spowodowane działaniem prądu elektrycznego, chyba że w ich następstwie powstał ogień;
  - 3) mechaniczne, chyba że w ich następstwie powstał ogień;
  - 4) których efektem jest jedynie zmiana zaprojektowanego kąta nachylenia paneli fotowoltaicznych i obniżenia efektywności instalacji fotowoltaicznej;
  - 5) w mieniu, które jest nieużytkowane przez okres dłuższy niż 30 dni lub jeżeli działalność w miejscu ubezpieczenia zostawała zawieszona na okres dłuższy niż 30 dni i wpisana do właściwego rejestru, chyba że fakt nieużytkowania mienia lub zawieszenia działalności został zgłoszony do PZU SA i ubezpieczający lub ubezpieczony w uzgodnieniu z PZU SA wprowadził dodatkowe środki zabezpieczenia mienia;
  - 6) spowodowane osuwaniem ziemi lub zapadaniem ziemi, gdy są to szkody:
    - a) w rozumieniu ustawy Prawo geologiczne i górnicze lub
    - b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
  - 7) polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu upraw, drzew, krzewów, roślin lub zwierząt;
  - 8) powstałe wskutek gradu, naporu śniegu lub lodu, deszczu:
    - a) spowodowane niekonserwowaniem lub nie należyтым konserwowaniem, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do ubezpieczonego, chyba że niedopiętnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
    - b) spowodowane niezamknięciem lub niezabezpieczeniem otworów drzwiowych, okiennych lub innych elementów budynku, jeżeli obowiązek ich zamknięcia lub zabezpieczenia należał do ubezpieczonego, chyba że niedopiętnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 9) powstałe podczas prowadzenia prób ciśnieniowych instalacji tryskaczowej, jak również wyrządzone przez wodę z nieoczyszczonych odpływów, rynien, rur spustowych;
  - 10) powstałe wskutek działania wód podziemnych, chyba że jest ono skutkiem powodzi;
  - 11) powstałe wskutek powodzi lub osuwania się ziemi, w mieniu znajdującym się w strefie brzegowej;
  - 12) za które z mocy prawa lub zawartej umowy odpowiedzialny jest producent, sprzedawca, dostawca, instalator, zakład serwisujący lub naprawczy;
  - 13) będące efektem naturalnego zużycia lub starzenia się przedmiotów ubezpieczenia w związku z ich normalnym użytkowaniem;
  - 14) spowodowane lub zwiększone przez następujące przy-czyny:
    - a) zużycie, korozję, erozję, kawitację, oksydację, abrazję pleśnienie, utlenianie, zagrzybienie, gnicie, stopniowe pucucie się, powolne odkształcanie lub deformację, działanie owadów, robaków, bakterii lub wirusów, stopniowe pogarszanie się jakości,
    - b) zmianę temperatury lub wilgotności, brak lub nieodpowiednie działanie klimatyzacji, systemów grzewczych lub chłodzących;
  - 15) spowodowane lub zwiększone przez wady projektowe, materiałowe, konstrukcyjne, złe wykonanie lub błędy w produkcji, wady ukryte – w zakresie szkód wyrządzonych w mieniu dotkniętym tymi wadami, złym wykonaniem, złym zainstalowaniem, montażem lub błędami;
  - 16) spowodowane lub zwiększone przez przerwę lub ograniczenia w wytwarzaniu lub dostawie mediów – w zakresie szkód wyrządzonych tą przerwą lub ograniczeniem w urządzeniach lub maszynach wykorzystujących te media;
  - 17) spowodowane lub zwiększone przez osiadanie lub pękanie, osunięcie się gruntu, osuwanie ziemi, zapadanie ziemi – spowodowane działaniem człowieka lub wodą podziemną;
  - 18) będące efektem powolnego i systematycznego oddziaływania warunków atmosferycznych;
  - 19) w budynkach, powstałe wskutek systematycznego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności przewodów, zbiorników, urządzeń wodociagowych, instalacji centralnego ogrzewania lub instalacji wodno-kanalizacyjnych, pocienia się rur, tworzenia się grzyba;
  - 20) niezabezpieczenia mienia w sposób określony w § 5 ust. 2 pkt 10 – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego i chyba, że w razie rażącego niedbalstwa zapłała odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
  - 21) stanowiące uszkodzenia estetyczne ubezpieczonego mienia: zadrapania, zarysowania, zabrudzenia na powierzchniach;
  - 22) powstałe w wyniku dewastacji, graffiti, aktów terroryzmu, strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych, chyba że zakres ubezpieczenia został rozszerzony o te ryzyka przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU;
  - 23) powstałe w mieniu, którego uszkodzenie nastąpiło bezpośrednio w trakcie naprawy, remontu lub testowania lub wykonywania na nim usługi, w tym serwisu, świadczonych przez podmiot zewnętrzny, chyba że szkoda została spowodowana przez: ogień, osmalenie, wiatr,

- deszcz, powódź, grad, lawinę, napór śniegu lub lodu, uderzenie pioruna, eksplozję, upadek statku powietrznego, upadek drzew, budynków lub budowli, trzęsienie ziemi, osuwanie ziemi, zapadanie ziemi, uderzenie pojazdu, huk ponaddzwiękowy, dym i sadzę, pęknięcie mroźowe, zalanie;
- 24) powstałe w glebie, naturalnych wodach powierzchniowych lub podziemnych, w tym również w wyniku skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi;
  - 25) powstałe w liniach kolejowych, tamach, zbiornikach wodnych, kanałach, studniach, urządzeniach wiertniczych, odwiertach, rurociągach, tunelach, mostach, dokach, basenach portowych, molach, falochronach, nabrzeżach;
  - 26) powstałe w maszynach, urządzeniach lub aparatach technicznych, w wyniku awarii elektrycznych, w tym spowodowanych przepięciem wskutek uderzenia pioruna, lub awarii mechanicznych;
  - 27) spowodowane przepięciem;
  - 28) powstałe w wyniku zaginięcia, kradzieży niebędącej kradzieżą z włamaniem;
  - 29) powstałe w wyniku kradzieży linii kablowych, światłowodowych, napowietrznych, aparatów lub urządzeń służących wyprowadzeniu mocy;
  - 30) powstałe w przedmiocie ubezpieczenia na skutek samostnej katastrofy budowlanej rozumianej jako zawalenie się obiektu budowlanego, polegające na samoistnym, niezamierzonym i gwałtownym zniszczeniu całości obiektu budowlanego lub jego części, niezależnie od przyczyny pierwotnej;
  - 31) powstałe podczas transportu, z wyłączeniem transportu w miejscu ubezpieczenia;
  - 32) stanowiące kary umowne, grzywny;
  - 33) powstałe wskutek testów prowadzonych na i przy wykorzystaniu zgłoszonego do ubezpieczenia przedmiotu, w tym także w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (ogłędzinami, przeglądami, serwisem), a także powstałe w wyniku zamierzonego przeciążenia, doświadczeń lub eksperymentów przeprowadzonych na warunkach innych niż wynikające z normalnego używania przedmiotu ubezpieczenia.
3. Ponadto, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1 i 2, PZU SA nie ponosi także odpowiedzialności za:
- 1) koszty normalnego utrzymania, produkcji, konserwacji, remontu;
  - 2) koszty wymiany lub naprawy wadliwych materiałów, wadliwego wykonania, wadliwego projektu, planu, naprawy wady ukrytej lub naturalnej;
  - 3) dodatkowe koszty pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego;
  - 4) dodatkowe koszty frachtu lotniczego,
- chyba że zakres ubezpieczenia został rozszerzony o koszty, o których mowa w pkt 3 i 4, przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 9

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia objętych umową ubezpieczenia. Suma ubezpieczenia jest określona w umowie ubezpieczenia.

2. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości odtworzonej mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia może być ustalona z uwzględnieniem podatku VAT, jeśli ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do odliczenia tego podatku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
4. Sumy ubezpieczenia ustalane są w systemie na sumy stałe. W systemie na pierwsze ryzyko ustalane są limity odpowiedzialności na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe.
5. Jeżeli przyjęta w systemie sum stałych suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 11 ust. 4.
6. Suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia odrębne limity odpowiedzialności, w tym także dla klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU, ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający może za zgodą PZU SA uzupełnić wysokość sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności, podwyższona suma ubezpieczenia lub podwyższony limit odpowiedzialności stanowi granicę odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej.
7. Zadeklarowana przez ubezpieczającego suma ubezpieczenia stanowi podstawę do obliczenia składki ubezpieczeniowej.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 10

1. Jako wysokość szkody przyjmuje się:
- 1) **przy szkodzię częściowej:**
    - a) w budynkach, budowlach – wartość odpowiadającą kosztom remontu z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
    - b) w wyposażeniu, w tym w maszynach, aparatach, urządzeniach – wartość odpowiadającą kosztom naprawy z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat;
  - 2) **przy szkodzię całkowitej:**
    - a) w budynkach, budowlach – wartość odpowiadającą kosztom odbudowy z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
    - b) w wyposażeniu, w tym w maszynach, aparatach, urządzeniach – wartość odpowiadającą kosztom wymiany na nowy przedmiot tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat.
2. Przy ustalaniu wysokości szkody obowiązują następujące zasady:
- 1) rachunek kosztów naprawy przedłożony przez ubezpieczonego podlega weryfikacji przez PZU SA;
  - 2) jeżeli naprawa jest wykonywana we własnym zakresie przez ubezpieczonego, PZU SA zwraca koszt materiałów i robocizny poniesiony w celu naprawy oraz pozostałe koszty związane z naprawą; koszt takiej naprawy nie powinien być wyższy od średniego kosztu naprawy, jaki

- byłby poniesiony w przypadku naprawy dokonywanej przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy);
- 3) jeżeli naprawa wykonywana jest przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy) i koszt takiej naprawy w istotny sposób różni się od średnich cen rynkowych stosowanych na rynku usług oferowanych przez inne firmy zewnętrzne (zakłady naprawcze), PZU SA może przedstawić przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy) rachunki kosztów naprawy odpowiednio zweryfikować do tych średnich cen rynkowych;
  - 4) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;
  - 5) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów konserwacji przedmiotu szkody;
  - 6) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów poniesionych na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody, powietrza oraz rekultywację gruntów;
  - 7) wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży;
  - 8) nie uwzględnia się kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego lub lotniczego, chyba że zakres ubezpieczenia został rozszerzony o te koszty przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU;
  - 9) nie uwzględnia się kosztów jakichkolwiek modernizacji lub ulepszeń;
  - 10) koszt przewidywanych napraw zwracany jest tylko wtedy, gdy naprawy te stanowią część napraw końcowych i nie podwyższają całkowitego kosztu naprawy;
  - 11) w przypadku rezygnacji z naprawy przedmiotu ubezpieczenia wysokość szkody ustala się według wartości rzeczywistej.
3. Wysokość szkody zwiększa się o udokumentowane koszty określone w § 7.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 11

1. PZU SA wypłaca należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie wyższej jednak od sumy ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wartości odtworzeniowej ubezpieczonego mienia, pod warunkiem przystąpienia – nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody – do odbudowy lub naprawy tego mienia i faktycznego poniesienia przez ubezpieczonego kosztów z tego tytułu.
3. Jeżeli ubezpieczony zrezygnuje z odbudowy lub naprawy ubezpieczonego mienia w terminie, o którym mowa w ust. 2, o czym ma obowiązek powiadamiać PZU SA, odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywistej ubezpieczonego mienia.
4. Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość mienia w dniu zawarcia umowy (nieubezpieczenie), odszkodowanie wypłaca się w takim stosunku (proporcji) do wysokości powstałej szkody, w jakim przyjęta suma ubezpieczenia pozostaje do odtworzeniowej wartości ubezpieczonego mienia, jednak w wysokości nie wyższej niż przyjęta suma ubezpieczenia.
5. W celu ustalenia czy występuje nieubezpieczenie, poprawność zadeklarowanych sum ubezpieczenia będzie weryfikowana z uwzględnieniem zasad, o których mowa w § 9,

oddzielnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia objętych umową ubezpieczenia.

6. Obniżenie wysokości odszkodowania, o którym mowa w ust. 4, nie ma zastosowania:
  - 1) jeżeli wysokość szkody nie przekracza 20% sumy ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia dotkniętego szkodą i nie przekracza 50.000 PLN;
  - 2) jeżeli wartość odtworzeniowa przedmiotu ubezpieczenia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza 120% przyjętej sumy ubezpieczenia tego przedmiotu.
7. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość odtworzeniową danego mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, to PZU SA odpowiada tylko do wartości odtworzeniowej tego mienia (nadubezpieczenie).
8. Odszkodowanie pomniejsza się o określoną w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną. W przypadku zdarzenia, w którym szkodził uległ więcej niż jeden przedmiot ubezpieczenia, przy ustalaniu kwoty odszkodowania uwzględnia się tylko najwyższą franszyzę redukcyjną. Jeżeli franszyza redukcyjna określona została w walucie innej niż PLN, rozliczenia dokonuje się według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody.

ROZDZIAŁ III

UBEZPIECZENIE MB

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 12

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest określona w umowie ubezpieczenia – zgodnie z dołączonym do niej wykazem mienia – stanowiąca własność ubezpieczonego lub będąca w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, eksploatowana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej **instalacja fotowoltaiczna** posiadająca wymagane prawem deklaracje zgodności (certyfikat):
  - 1) wolnostojąca zamontowana na gruncie;
  - 2) przytwierdzona do konstrukcji budynku, budowli (np. dachu).
2. Przedmiotem ubezpieczenia może być wyłącznie instalacja fotowoltaiczna, o której mowa w ust. 1, spełniająca następujące warunki:
  - 1) jest zainstalowana w miejscu ubezpieczenia zgodnie z projektem i wymogami producenta uwzględniającymi przepisy prawa, w tym w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
  - 2) jest zainstalowana przez osoby uprawnione i posiadające kwalifikacje potwierdzone przez Urząd Dozoru Technicznego do wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej;
  - 3) jest zdolna do pracy po pozytywnym przejściu niezbędnych prób i testów;
  - 4) jest przyłączona do sieci elektroenergetycznej zgodnie z przepisami prawa oraz wymogami i zaleceniami producenta;
  - 5) jest eksploatowana zgodnie z przeznaczeniem i zaleceniami producenta;
  - 6) jest serwisowana przez cały okres ubezpieczenia na podstawie pisemnej umowy serwisowej, zgodnie z wymogami producenta;
  - 7) jest wyposażona w instalacje i systemy ochrony odgromowej, uziemiającej, przeciwprzepięciowej;
  - 8) jest wyposażona w diody obejściowe (tzw. diody bocznikujące, bypass);
  - 9) dla której prowadzone są regularne i udokumentowane przeglądy i konserwacje instalacji elektrycznych i elektromechanicznych zgodnie ze specyfikacją i zaleceniami producenta.

3. Pod warunkiem ustalenia odrębnej sumy ubezpieczenia, ochroną może zostać objęte także stanowiące własność ubezpieczonego lub będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, eksploatowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej:
  - 1) zewnętrzne podziemne przyłącze kablowe i światłowodowe wraz z zespołem aparatów i urządzeń służące wyprowadzeniu mocy do sieci elektroenergetycznej dystrybucyjnej lub przesyłowej na długości 1000 m od granicy miejsca ubezpieczenia, o ile nie ustalono inaczej;
  - 2) aparaty i urządzenia służące wyprowadzeniu mocy do sieci elektroenergetycznej dystrybucyjnej lub przesyłowej;
  - 3) maszyny, aparaty techniczne, urządzenia – inne niż służące do wyprowadzenia mocy;
  - 4) magazyn energii (system bateryjny) o pojemności nie przekraczającej 250 kWh.
4. Ubezpieczeniem objęte są instalacje fotowoltaiczne w trakcie pracy i postoiu, demontażu i ponownego montażu, napraw, remontów i konserwacji, dokonywanych siłami własnymi ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jak również podczas przemieszczania instalacji fotowoltaicznych w obrębie miejsca ubezpieczenia w związku tymi pracami.
5. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:
  - 1) budynków, budowli;
  - 2) rurociągów;
  - 3) wymiennych nośników danych, chyba że do ich uszkodzenia doszło w następstwie szkody dotyczącej innego mienia objętego ochroną w ramach tego ubezpieczenia;
  - 4) danych zgromadzonych na wymiennych nośnikach danych;
  - 5) środków transportu;
  - 6) maszyn, aparatów, urządzeń pracujących pod ziemią, z wyjątkiem podziemnego przyłącza kablowego i światłowodowego wraz z zespołem aparatów i urządzeń;
  - 7) maszyn pracujących na wszelkiego rodzaju sprzęcie pływającym;
  - 8) instalacji fotowoltaicznych prototypowych lub wchodzących w ich skład maszyn, aparatów i urządzeń prototypowych;
  - 9) instalacji fotowoltaicznych znajdujących się w strefie brzegowej oraz instalacji fotowoltaicznych zabudowanych i pływających po zbiorniku wodnym;
  - 10) elektrowni hybrydowych rozumianych jako kilka różnych jednostek wytwórczych, wytwarzających energię elektryczną lub ciepłą, w których łącznie z instalacją fotowoltaiczną wykorzystywane są dwa lub więcej rodzajów odnawialnych źródeł energii lub źródła energii inne niż odnawialne;
  - 11) magazynów energii (systemów bateryjnych) o pojemności przekraczającej 250 kWh;
  - 12) instalacji fotowoltaicznej zakupionej jako używanej i zainstalowanej;
  - 13) instalacji fotowoltaicznej, dla której nie wykonano badań technicznych – zgodnie z warunkami Dokumentacji Techniczno-Ruchowej.
2. Do szkód, o których mowa w ust. 1, za które PZU SA ponosi odpowiedzialność, należą przykładowo szkody spowodowane przez:
  - 1) błędy projektowe, konstrukcyjne lub wadliwe wykonanie przedmiotu ubezpieczenia przez producenta, lub wadliwy materiał, z którego wykonany jest przedmiot ubezpieczenia;
  - 2) błędy montażowe popełnione w czasie montażu instalacji fotowoltaicznych na stanowisku pracy;
  - 3) efekt gorącego punktu;
  - 4) zwarcie, spiecenie, przepięcie, uszkodzenie izolacji;
  - 5) wzrost albo spadek napięcia bądź natężenia prądu, zanik jednej lub kilku faz prądu;
  - 6) niezadziałanie lub wadliwe zadziałanie urządzeń sterujących, zabezpieczających, sygnalizacyjnych, kontrolno-pomiarowych;
  - 7) błędy w obsłudze spowodowane brakiem wprawy i doświadczenia osób obsługujących przedmiot ubezpieczenia;
  - 8) celowe zniszczenie przez osoby trzecie;
  - 9) nadmierne ciśnienie lub temperaturę wewnątrz przedmiotu ubezpieczenia.
3. Dodatkowo, na wniosek ubezpieczającego, zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej o następujące klauzule dodatkowe:
  - 1) dodatkowych kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego;
  - 2) dodatkowych kosztów frachtu lotniczego, na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
4. W przypadku niedoubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej z zastrzeżeniem § 18 ust. 4.

UBEZPIECZONE KOSZTY

§ 14

1. W ubezpieczeniu MB stosuje się postanowienia § 7 ust. 1–3.
2. PZU SA pokrywa również w ramach sumy ubezpieczenia wynikłe z zajścia wypadku ubezpieczeniowego poniesione przez ubezpieczonego uzasadnione i udokumentowane koszty związane z uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, za którą PZU SA ponosi odpowiedzialność, łącznie z kosztami rozbiórki, demontażu i wywozu części niezdatnych do użytku (odpadów), jak również koszty ich składowania lub utylizacji; powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności w wysokości 10% wartości szkody, jednak nie więcej niż 100.000 PLN w odniesieniu do wszystkich szkód powstałych w okresie ubezpieczenia; koszty te nie obejmują kosztów poniesionych na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów.
3. Jeżeli koszty określone w ust. 2 dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, to PZU SA pokrywa poniesione przez ubezpieczonego koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokrywa 50% poniesionych kosztów.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 15

1. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody, o których mowa w § 8 ust. 1.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 13

1. Ubezpieczeniem objęte są przypadkowe, nagłe, nieprzewidziane i wynikające z przyczyn niezależnych od ubezpieczającego lub ubezpieczonego szkody związane z eksploatacją i użytkowaniem instalacji fotowoltaicznych, nie wyłączone w dalszej części OWU oraz postanowieniach dodatkowych do OWU.

2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności także za szkody:

- 1) objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia AR oraz szkody spowodowane opadami atmosferycznymi, mrozem, szadzią, oblodzeniem, wybuchem wulkanu, tsunami, sztormem, mgłą, temperaturą powietrza, ciśnieniem atmosferycznym i wilgotnością powietrza;
  - 2) spowodowane ogniem, eksplozją, upadkiem statku powietrznego, wydostaniem się wody, pary, płynów lub substancji z przewodów i urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, cofnięciem się wody lub ścieków z urządzeń kanalizacyjnych, zalaniem, samoczynnym otworzeniem się główek tryskaczowych, zawaleniem się budynków lub budowli;
  - 3) spowodowane kradzieżą, w tym kradzieżą z włamaniem, rabunkiem lub usiłowaniem dokonania kradzieży w tym kradzieży z włamaniem, rabunku;
  - 4) powstałe w czasie naprawy, remontu, modernizacji, konserwacji, dokonywanych przez zewnętrzne służby techniczne, zakłady naprawcze lub serwisujące;
  - 5) powstałe w wyniku przeprowadzanych prób lub testów, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi, a także powstałe w wyniku zamierzonego przeciążenia, doświadczeń lub eksperymentów;
  - 6) za które odpowiedzialny jest z mocy prawa lub zawartej umowy: producent, sprzedawca, dostawca, zakład naprawy lub serwisujący;
  - 7) powstałe w wyniku naturalnego zużycia, kawitacji, erozji, korozji, starzenia się izolacji oraz powstałe z powodu kamienia kotłowego, szlamu i osadu; powyższe wyłączenie dotyczy przedmiotu ubezpieczenia lub ich części bezpośrednio uszkodzonych albo zniszczonych w wyniku wymienionych w zdaniu poprzedzającym przyczyn;
  - 8) powstałe na skutek eksploatacji wcześniej uszkodzonej i nie naprawionej instalacji fotowoltaicznej lub jej części;
  - 9) stanowiące koszty poniesione w związku z konserwacją, modernizacją, remontami lub naprawami gwarancyjnymi przedmiotu ubezpieczenia;
  - 10) ekologiczne polegające na zanieczyszczeniu środowiska w wyniku zaistniałych szkód w ubezpieczonych instalacjach fotowoltaicznych;
  - 11) stanowiące kary umowne, kary pieniężne, grzywny sądowe i administracyjne, podatki, należności publiczno-prawne, opłaty manipulacyjne, odszkodowania o charakterze karnym, koszty procesów, koszty administracyjne, koszty najmu lub użycia przedmiotów zastępczych;
  - 12) spowodowane przepięciem w przypadku braku lub niesprawności instalacji uzimienia, odgromowej, przeciwprzepięciowej chroniącej przed skutkami wyładowań atmosferycznych oraz przepięć elektrycznych.
3. Niezależnie od postanowień ust. 1 i 2, PZU SA nie ponosi odpowiedzialności także za szkody powstałe:
- 1) w olejach, z wyjątkiem olejów w transformatorach i wyłącznikach, które pełnią rolę izolacyjną, w smarach, paliwach, katalizatorach, czynnikach chłodniczych, płynach chłodzących, materiałach eksploatacyjnych;
  - 2) w narzędziach, wiertłach, elektrodach, filtrach, stemplach, matrycach, formach, szcztokach, filtrach, sitach, membranach, wężach, łańcuchach, pasach, linach, powłokach malarskich i antykorozyjnych, w częściach szklanych, ceramicznych (z wyłączeniem paneli fotowoltaicznych), gumowych, częściach wykonanych z tkanin filcu i materiałów uszczelniających, bezpiecznikach

elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówek, grzejników, lampach, laserach oraz w częściach i materiałach, które ulegają szybkiemu zużyciu lub z uwagi na swoje specyficzne funkcje podlegają okresowej wymianie – chyba że szkody takie powstały w bezpośredniej konsekwencji szkody w ubezpieczonej instalacji fotowoltaicznej, za którą PZU SA przyjął odpowiedzialność w ramach tego ubezpieczenia;

3) w danych znajdujących się na nośnikach danych stanowiących integralną część ubezpieczonej instalacji fotowoltaicznej.

4. Ponadto, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1–3, PZU SA nie ponosi także odpowiedzialności za:

- 1) dodatkowe koszty pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego;
- 2) dodatkowe koszty frachtu lotniczego, chyba że zakres ubezpieczenia został rozszerzony o te koszty przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 16

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia objętych umową ubezpieczenia. Suma ubezpieczenia jest określona w umowie ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości odtworzonej mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia może być ustalona z uwzględnieniem podatku VAT, jeśli ubezpieczonemu nie przysługują prawo do odliczenia tego podatku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
4. Sumy ubezpieczenia ustalane są w systemie na sumy stałe. W systemie na pierwsze ryzyko ustalane są limity odpowiedzialności na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe.
5. Suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia odrębne limity odpowiedzialności, w tym także dla klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU, ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający może za zgodą PZU SA uzupełnić wysokość sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności, podwyższona suma ubezpieczenia lub podwyższony limit odpowiedzialności stanowi granicę odpowiedzialności PZU SA od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej.
6. Jeżeli przyjęta w systemie sum stałych suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 18 ust. 4.
7. Zgłoszona przez ubezpieczającego suma ubezpieczenia poszczególnych instalacji fotowoltaicznych stanowi podstawę do obliczenia składki ubezpieczeniowej.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 17

1. Jako wysokość szkody przyjmuje się:
  - 1) **przy szkodzi częściowej** – wartość odpowiadającą kosztom naprawy z uwzględnieniem kosztów transportu

- (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat;
- 2) **przy szkodzie całkowitej** – wartość odpowiadającą kosztom wymiany na nowy przedmiot tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat.
2. Przy ustalaniu wysokości szkody obowiązują następujące zasady:
    - 1) rachunek kosztów naprawy przedłożony przez ubezpieczonego podlega weryfikacji przez PZU SA;
    - 2) jeżeli naprawa jest wykonywana we własnym zakresie przez ubezpieczonego, PZU SA zwraca koszt materiałów i robocizny poniesiony w celu naprawy oraz pozostałe koszty związane z naprawą; koszt takiej naprawy nie powinien być wyższy od średniego kosztu naprawy, jaki byłby poniesiony w przypadku naprawy dokonywanej przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy);
    - 3) jeżeli naprawa wykonywana jest przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy) i koszt takiej naprawy w istotny sposób różni się od średnich cen rynkowych stosowanych na rynku usług oferowanych przez inne firmy zewnętrzne (zakłady naprawcze), PZU SA może przedstawić przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy) rachunki kosztów naprawy odpowiednio zweryfikować do tych średnich cen rynkowych;
    - 4) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;
    - 5) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów konserwacji przedmiotu szkody;
    - 6) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów poniesionych na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów;
    - 7) wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży;
    - 8) nie uwzględnia się kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego lub lotniczego, chyba że zakres ubezpieczenia został rozszerzony o te koszty przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU;
    - 9) nie uwzględnia się kosztów jakichkolwiek modernizacji lub ulepszeń;
    - 10) koszt prowizorycznych napraw zwracany jest tylko wtedy, gdy naprawy te stanowią część napraw końcowych i nie podwyższają całkowitego kosztu naprawy;
    - 11) w przypadku rezygnacji z odtwarzania przedmiotu ubezpieczenia wysokość szkody ustala się według wartości rzeczywistej.
  3. Wysokość szkody zwiększa się o udokumentowane koszty określone w § 14.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 18

1. PZU SA wypłaca należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie wyższej jednak od sumy ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wartości odtworzeniowej ubezpieczonego mienia, pod warunkiem przystąpienia – nie później

- niż w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody – do odbudowy lub naprawy tego mienia i faktycznego poniesienia przez ubezpieczonego kosztów z tego tytułu.
3. Jeżeli ubezpieczony zrezygnuje z odbudowy lub naprawy ubezpieczonego mienia w terminie, o którym mowa w ust. 2, o czym ma obowiązek powiadomić PZU SA, odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywistej ubezpieczonego mienia.
  4. W ubezpieczeniu MB stosuje się odpowiednio postanowienia § 11 ust. 4–7.
  5. Postanowienia ust. 4 odnoszą się do każdego podzespołu, aparatu, maszyny, urządzenia lub instalacji tworzącej instalację fotowoltaiczną wskazanych w wykazie zgłoszonego do ubezpieczenia mienia.
  6. Odszkodowanie pomniejsza się o określoną w umowie ubezpieczenia franszję redukcijną. W przypadku zdarzenia, w którym szkodzie uległ więcej niż jeden przedmiot ubezpieczenia, przy ustalaniu kwoty odszkodowania uwzględnia się tylko najwyższą franszję redukcijną. Jeżeli franszja redukcyjna określona została w walucie innej niż PLN, rozliczenia dokonuje się według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody.

ROZDZIAŁ IV

UBEZPIECZENIE BI

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 19

1. Ochroną ubezpieczeniową objęty jest przewidywany zysk brutto, który ubezpieczony – wytwórca osiągnąłby w maksymalnym okresie odszkodowawczym w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą polegającą na wytwarzaniu energii elektrycznej w miejscu ubezpieczenia, gdyby działalność ta nie została przerwana lub zakłócona na skutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia AR. Rodzaj działalności gospodarczej ubezpieczonego, której prowadzenie jest objęte ochroną ubezpieczeniową, wskazany jest w umowie ubezpieczenia. W razie nie wskazania rodzaju działalności, przyjmuje się, że ochroną ubezpieczeniową objęta jest działalność ujawniona we właściwym rejestrze, w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. W przypadku niedobudowania przedmiotu ubezpieczenia PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem § 23 ust. 7.
3. Z zastrzeżeniem dalszych postanowień, odpowiedzialność PZU SA powstaje, jeżeli spełnione są łącznie następujące przesłanki:
  - 1) przerwa lub zakłócenie prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej zaistniała na skutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia AR, za którą odpowiedzialność ponosi PZU SA, z zastrzeżeniem pkt 2, powstałej w miejscu ubezpieczenia i w okresie ubezpieczenia;
  - 2) przerwa lub zakłócenie prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej zaistniała na skutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia AR, niezależnie od wysokości franszji redukcyjnej wskazanej w umowie ubezpieczenia AR.
4. Przewidywany zysk brutto obejmuje swoim zakresem wszystkie rodzaje kosztów stałych jakie zostały zadeklarowane przy ustaleniu sumy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień ust. 5, które ponoszone są przez ubezpieczonego. W umowie ubezpieczenia można wyłączyć z ochrony ubezpieczeniowej którykolwiek z rodzajów kosztów stałych. Takie ograniczenie jest skuteczne wyłącznie w przypadku wskazania w umowie

ubezpieczenia, jakiego rodzaju koszty stałe nie są obejmowane ochroną ubezpieczeniową.

- W granicach sumy ubezpieczenia ustalanej dla przewidywanego zysku brutto ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także zwiększone koszty działalności, przy czym odpowiedzialność PZU SA ograniczona jest jedynie do wartości stanowiącej iloczyn wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego, dzięki poniesieniu tych kosztów, spadku obrotu.
- Dodatkowo, ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte zwiększone koszty działalności w części przewyższającej kwotę stanowiącą iloczyn wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego, dzięki poniesieniu tych kosztów, spadku obrotu.

MIJSCA UBEZPIECZENIA

§ 20

- Ochrona ubezpieczeniowa może dotyczyć wszystkich miejsc, dla których zawarta została umowa ubezpieczenia AR, w których ubezpieczony prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu energii elektrycznej.
- Miejsca, o których mowa w ust. 1, są wskazane w umowie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 21

- PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody, o których mowa w § 8 ust. 1.
  - PZU SA nie ponosi odpowiedzialności także za szkody powstałe lub zwiększone w następstwie:
    - szkody, za którą PZU SA nie ponosi odpowiedzialności na podstawie umowy ubezpieczenia AR, z zastrzeżeniem § 19 ust. 3 pkt 2;
    - szkody objętej ochroną ubezpieczeniową na podstawie klauzuli dodatkowych, postanowień dodatkowych lub odmiennych od OWU w zakresie ubezpieczenia AR, z wyłączeniem szkód objętych ochroną ubezpieczeniową na podstawie:
      - klauzuli graffiti,
      - klauzuli dewastacji,
      - klauzuli aktów terroryzmu – przy czym w takim przypadku odpowiedzialność PZU SA z tytułu tej klauzuli w ramach ubezpieczenia BI ograniczona jest do limitu odpowiedzialności w ramach sumy ubezpieczenia na jeden i na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, w wysokości 10% sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto nie więcej niż 1 000 000 PLN,
      - klauzuli strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych – przy czym w takim przypadku odpowiedzialność PZU SA z tytułu tej klauzuli w ramach ubezpieczenia BI ograniczona jest do limitu odpowiedzialności w ramach sumy ubezpieczenia na jeden i na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, w wysokości 10% sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto nie więcej niż 1 000 000 PLN,
- określonych w Załączniku nr 1 do OWU, o ile zakres umowy ubezpieczenia AR został rozszerzony o te klauzule;
- szkody w instalacji fotowoltaicznej bez wymaganych dopuszczeń do eksploatacji, certyfikatów, umowy serwisowej i bez aktualnych potwierdzeń z Dokumentacji Techniczno-Ruchowej;

- szkody powstałej w okolicznościach naruszenia plomb w skrzynce przyłączeniowej, liczniku zasilania czy prądu odniesienia, podłączenia instalacji fotowoltaicznej do sieci elektrycznej bez udokumentowania certyfikacji liczników czy zamontowanych przez podmiot niecertyfikowany, bez koncesji lub nieuprawniony przez lokalnego dostawcę lub odbiorcę energii;
  - szkody powstałej w instalacjach fotowoltaicznych, które zostały zamontowane przez osoby nieuprawnione lub nie posiadające kwalifikacji do wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej;
  - nieuzasadnionej zwłoki w podjęciu przez ubezpieczonego czynności w celu przywrócenia przerwanej lub zakłóconej działalności gospodarczej;
  - planowych przerw związanych z serwisem, remontami, naprawami;
  - działania lub zaniechania (w tym decyzji) właściwych władz lub organów, które opóźnia lub uniemożliwia naprawę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczonego;
  - braku wystarczających środków u ubezpieczonego niezbędnych do odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonej lub uszkodzonej instalacji fotowoltaicznej lub odtworzenia danych z systemu operacyjnego w jak najszybszym trybie, także w przypadku, gdy wynika to z ograniczenia odszkodowania na podstawie umowy ubezpieczenia AR, w tym w wyniku niedoubezpieczenia;
  - innowacji i ulepszeń wprowadzonych w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy instalacji fotowoltaicznej;
  - niemożności ściągnięcia należności, w tym wskutek zniszczenia, uszkodzenia, utraty dokumentacji, danych, nośników danych;
  - utraty danych lub nośników danych w tym danych z układów pomiarowo-rozliczeniowych umożliwiających ustalenie ilości energii elektrycznej wytworzonej, zużytej na potrzeby własne i wprowadzonej do sieci.
- PZU SA nie odpowiada także za:
    - podatek VAT, podatek akcyzowy, opłaty celne i skarbowe;
    - kary, kary umowne, grzywny i odszkodowania, do których zapłaty ubezpieczony jest zobowiązany w przypadku nie wywiązania się z zobowiązań na skutek zaistniałej szkody w mieniu;
    - odpisy amortyzacyjne w części przypadającej na mienie dotknięte szkodą powodującą ustanie obowiązku odprowadzania takich odpisów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
    - spadek mocy instalacji fotowoltaicznej wynikający z przewidzianego przez producenta spadku wydajności;
    - spadek mocy z innych przyczyn niż spowodowane szkodą objętą ochroną w ramach ubezpieczenia AR.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 22

- Sumę ubezpieczenia określa ubezpieczający. Suma ubezpieczenia jest określona w umowie ubezpieczenia.
- Sumę ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto ustala się jako kwotę wyliczoną na podstawie danych finansowych z ostatniego zakończonego roku obrachunkowego (z uwzględnieniem długości maksymalnego okresu odszkodowawczego, jeżeli przekracza on 12 miesięcy) i skorygowaną z uwzględnieniem tendencji rozwojowych firmy, inflacji, warunkowań rynkowych, specyfiki prowadzonej działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu energii

- elektrycznej, które mogą wystąpić w maksymalnym okresie odszkodowawczym i wpłynąć na wyniki tej działalności.
3. Umowa ubezpieczenia może przewidywać dopuszczalny procentowy wzrost sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2, jednakże nie większy niż 25%. Wysokość dopuszczalnego wzrostu wskazana jest w umowie ubezpieczenia.
  4. Suma ubezpieczenia dla zwiększonych kosztów działalności obejmowanych ochroną zgodnie z postanowieniami § 19 ust. 7 powinna być ustalana na podstawie szacowanej w maksymalnym okresie odszkodowawczym kwoty niezbędnych i uzasadnionych kosztów dodatkowych poniesionych w celu utrzymania wartości obrotu, stanowiącej nadwyżkę ponad kwotę ustaloną jako iloczyn wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego dzięki tym kosztom spadku obrotów. Ustalona suma ubezpieczenia stanowi limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
  5. Suma ubezpieczenia wskazana w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA. W przypadku określonym w ust. 3, górną granicę odpowiedzialności stanowi suma ubezpieczenia powiększona o wartość dopuszczalnego wzrostu.
  6. Każdorazowa wypłata odszkodowania powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia o wypłaconą kwotę. Ubezpieczający może uzupełnić sumę ubezpieczenia odpłacając dodatkową, ustaloną z PZU SA składkę uzupełniającą.

USTALENIE WARTOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA

§ 23

1. Wysokość szkody w odniesieniu do przewidywanego zysku brutto ustala się jako sumę następujących wartości:
  - 1) kwoty stanowiącej iloczyn wskaźnika zysku brutto i wielkości, o jaką obrót uzyskany w okresie odszkodowawczym zmniejszył się na skutek zaistniałej szkody w mieniu w stosunku do obrotu standardowego oraz
  - 2) kwoty niezbędnych i uzasadnionych kosztów poniesionych w celu uniknięcia lub zmniejszenia spadku obrotu, który miałby miejsce w okresie odszkodowawczym w przypadku zaniechania ich poniesienia, z zastrzeżeniem że suma tych kosztów nie przekroczy iloczynu wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego dzięki poniesieniu tych kosztów spadku obrotu; w przypadku wyłączenia z ochrony ubezpieczeniowej któregośkolwiek z rodzajów kosztów stałych (zgodnie z postanowieniami § 19 ust. 4), wysokość szkody zostanie uwzględniona jedynie w takiej proporcji, w jakiej pozostaje przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto do łącznej wartości sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto oraz nieubezpieczonych kosztów stałych.
2. Wysokość szkody w odniesieniu do zwiększonych kosztów działalności określonych zgodnie z § 19 ust. 7 w okresie odszkodowawczym ustalona zostaje jako kwota niezbędnych i uzasadnionych kosztów poniesionych przez ubezpieczonego w okresie odszkodowawczym w celu utrzymania wartości obrotu.
3. Ustalona zgodnie z postanowieniami ustępów poprzedzających wysokość szkody zostanie pomniejszona o wszelkie zaoszczędzone w okresie odszkodowawczym koszty, których ubezpieczony nie musiał ponieść lub ponieść w ograniczonym zakresie w związku z powstałą szkodą, a które, w przypadku ich poniesienia, pomniejszyłyby zysk brutto.
4. Jeżeli w okresie odszkodowawczym ubezpieczony lub osoba działająca na jego rzecz będzie kontynuować działalność gospodarczą w innym miejscu niż miejsce ubezpieczenia (nawet jeżeli będzie to działalność prowadzona przez innego przedsiębiorcę na zlecenie ubezpieczonego), przychody uzyskane i należne ubezpieczonemu z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, zostaną uwzględnione przy ustalaniu wysokości obrotu uzyskanego w okresie odszkodowawczym przez ubezpieczonego.
5. Przy obliczaniu wartości odszkodowania do okresu odszkodowawczego nie zalicza się nie związanych ze szkodą i zaplanowanych wcześniej przestoju (remonty, przeglądy, modernizacja, wyłączenia z użytkowania, w tym wyłączeń po stronie odbiorcy i związanego z tym braku odbioru energii elektrycznej).
6. PZU SA wypłaca należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody ustalonej zgodnie z postanowieniami ust. 1–5, nie wyższej jednak od sumy ubezpieczenia z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności określonych w umowie ubezpieczenia. Rachunek szkody przedstawiony przez ubezpieczonego podlega weryfikacji przez PZU SA.
7. Jeżeli zadeklarowana w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto będzie niższa od kwoty będącej iloczynem wskaźnika zysku brutto i obrotu, który zostałby przez ubezpieczonego osiągnięty w maksymalnym okresie odszkodowawczym, gdyby szkoda w mieniu nie powstała, kwotę odszkodowania pomniejsza się w takiej proporcji, w jakiej zadeklarowana suma ubezpieczenia pozostaje do kwoty zysku brutto, określonego zgodnie z powyższymi postanowieniami.
8. Zasada opisana w ust. 7 nie ma zastosowania:
  - 1) jeżeli proporcja, o której mowa w ust. 7, jest wyższa niż 80%;
  - 2) jeżeli w umowie ubezpieczenia określony zostanie dopuszczalny procentowy wzrost sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto – pod warunkiem że wzrost nie przekroczył określonego poziomu;
  - 3) w odniesieniu do ubezpieczenia zwiększonych kosztów działalności określonych zgodnie z § 19 ust. 7.
9. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość zysku brutto, która zostałaby przez ubezpieczonego osiągnięta w maksymalnym okresie odszkodowawczym, gdyby szkoda w mieniu nie powstała (nadubezpieczenie), PZU SA odpowiada tylko do wysokości szkody ustalonej według zasad określonych w umowie ubezpieczenia.
10. Od ostatecznej wartości odszkodowania ustalonego zgodnie z powyższymi postanowieniami potrąca się franszyzę redukcyjną w wysokości wskazanej w umowie ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ V

UBEZPIECZENIE MLOP

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 24

1. Ochroną ubezpieczeniową objęty jest przewidywany zysk brutto, który ubezpieczony – wytwórca osiągnąłby w maksymalnym okresie odszkodowawczym w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą polegającą na wytwarzaniu energii elektrycznej w miejscu ubezpieczenia, gdyby działalność ta nie została przerwana lub zakłócona na skutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia MB. Rodzaj działalności gospodarczej ubezpieczonego, której prowadzenie jest objęte ochroną ubezpieczeniową, wskazany jest w umowie ubezpieczenia. W razie nie wskazania rodzaju działalności, przyjmuje się, że ochroną ubezpieczeniową objęta jest działalność ujawniona we właściwym rejestrze, w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.

2. W przypadku niedoubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej z zastrzeżeniem § 28 ust. 7.
  3. Z zastrzeżeniem dalszych postanowień, odpowiedzialność PZU SA powstaje, jeżeli spełnione są łącznie następujące przesłanki:
    - 1) przerwa lub zakłócenie prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej zaistniała na skutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia MB, za którą PZU SA ponosi odpowiedzialność, z zastrzeżeniem pkt 2, powstałej w miejscu ubezpieczenia i w okresie ubezpieczenia;
    - 2) przerwa lub zakłócenie prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej zaistniała na skutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia MB, niezależnie od wysokości franszyzy redukcyjnej wskazanej w umowie ubezpieczenia MB.
  4. Przewidywany zysk brutto obejmuje swoim zakresem wszystkie rodzaje kosztów stałych jakie zostały zadeklarowane przy ustaleniu sumy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień ust. 5, które ponoszone są przez ubezpieczonego. W umowie ubezpieczenia można wyłączyć z ochrony ubezpieczeniowej którykolwiek z rodzajów kosztów stałych. Takie ograniczenie jest skuteczne wyłącznie w przypadku wskazania w umowie ubezpieczenia, jakiego rodzaju koszty stałe nie są obejmowane ochroną ubezpieczeniową.
  5. Przewidywany zysk brutto nie obejmuje kosztów związanych z operacjami giełdowymi lub innymi inwestycjami o charakterze pieniężnym lub kapitałowym.
  6. W granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla przewidywanego zysku brutto ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także zwiększone koszty działalności, przy czym odpowiedzialność PZU SA ograniczona jest jedynie do wartości stanowiącej iloczyn wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego, dzięki poniesieniu tych kosztów, spadku obrotu.
  7. Dodatkowo, ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte zwiększone koszty działalności w części przewyższającej kwotę stanowiącą iloczyn wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego, dzięki poniesieniu tych kosztów, spadku obrotu.
  - 3) braku wystarczających środków u ubezpieczonego niezbędnych do odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonej lub uszkodzonej instalacji fotowoltaicznej lub odtworzenia danych z systemu operacyjnego w jak najszerszym trybie, także w przypadku, gdy wynika to z ograniczenia odszkodowania na podstawie umowy ubezpieczenia MB, w tym w wyniku niedoubezpieczenia;
  - 4) szkód i okoliczności, o których mowa w § 21 ust. 2 pkt 3–8 i 10–12.
3. PZU SA nie odpowiada także za:
- 1) podatek VAT, podatek akcyzowy, opłaty celne i skarbowe;
  - 2) kary, kary umowne, grzywny i odszkodowania, do których zapłaty ubezpieczony jest zobowiązany w przypadku nie wywiązania się z zobowiązań na skutek zaistniałej szkody w mieniu;
  - 3) odpisy amortyzacyjne w części przypadającej na mienie dotknięte szkodą powodującą ustanie obowiązku odprowadzania takich odpisów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
  - 4) spadek mocy instalacji fotowoltaicznej wynikający z przewidzianego przez producenta spadku wydajności;
  - 5) spadek mocy z innych przyczyn niż spowodowane szkodą objętą ochroną w ramach ubezpieczenia MB.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 27

1. W ubezpieczeniu MLOP stosuje się postanowienia § 22 ust. 1–3, 5 i 6.
2. Suma ubezpieczenia dla zwiększonych kosztów działalności obejmowanych ochroną zgodnie z postanowieniami § 24 ust. 7 powinna być ustalana na podstawie szacowanej w maksymalnym okresie odszkodowawczym kwoty niezbędnych i uzasadnionych kosztów dodatkowych poniesionych w celu utrzymania wartości obrotu, stanowiącej nadwyżkę ponad kwotę ustaloną jako iloczyn wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego dzięki tym kosztom spadku obrotów. Ustalona suma ubezpieczenia stanowi limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.

MIJSCA UBEZPIECZENIA

§ 25

1. Ochrona ubezpieczeniowa może dotyczyć wszystkich miejsc, dla których zawarta została umowa ubezpieczenia MB, w których ubezpieczony prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu energii elektrycznej.
2. Miejsca, o których mowa w ust. 1, są wskazane w umowie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 26

1. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody, o których mowa w § 8 ust. 1.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności także za szkody powstałe lub zwiększone w następstwie:
  - 1) szkody, za którą PZU SA nie ponosi odpowiedzialności na podstawie umowy ubezpieczenia MB, z zastrzeżeniem § 24 ust. 3 pkt 2;
  - 2) szkody objętej ochroną ubezpieczeniową na podstawie klauzuli dodatkowych lub postanowień dodatkowych lub odmiennych do OWU w zakresie ubezpieczenia MB;

USTALENIE WARTOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA

§ 28

1. Wysokość szkody w odniesieniu do przewidywanego zysku brutto ustala się jako sumę następujących wartości:
  - 1) kwoty stanowiącej iloczyn wskaźnika zysku brutto i wielkości, o jaką obrót uzyskany w okresie odszkodowawczym zmniejszył się na skutek zaistniałej szkody w mieniu w stosunku do obrotu standardowego oraz
  - 2) kwoty niezbędnych i uzasadnionych kosztów poniesionych w celu uniknięcia lub zmniejszenia spadku obrotu, który miałby miejsce w okresie odszkodowawczym w przypadku zaniechania ich poniesienia, z zastrzeżeniem że suma tych kosztów nie przekroczy iloczynu wskaźnika zysku brutto i wartości unikniętego dzięki poniesieniu tych kosztów spadku obrotu; w przypadku wyłączenia z ochrony ubezpieczeniowej któregośkolwiek z rodzajów kosztów stałych (zgodnie z postanowieniami § 24 ust. 4, wysokość szkody zostanie uwzględniona jedynie w takiej proporcji, w jakiej pozostaje przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto do łącznej wartości sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto oraz nieubezpieczonych kosztów stałych).

2. Wysokość szkody w odniesieniu do zwiększonych kosztów działalności określonych zgodnie z § 24 ust. 7 w okresie odszkodowawczym ustalona zostaje jako kwota niezbędnych i uzasadnionych kosztów poniesionych przez ubezpieczonego w okresie odszkodowawczym w celu utrzymania wartości obrotu.
3. Ustalona zgodnie z postanowieniami ustępów poprzedzających wysokość szkody zostanie pomniejszona o wszelkie zaoszczędzone w okresie odszkodowawczym koszty, których ubezpieczony nie musiał ponieść w ograniczonym zakresie w związku z powstałą szkodą, a które, w przypadku ich poniesienia, pomniejszyłyby zysk brutto.
4. Jeżeli w okresie odszkodowawczym ubezpieczony lub osoba działająca na jego rzecz będzie kontynuować działalność gospodarczą w innym miejscu niż miejsce ubezpieczenia (nawet jeżeli będzie to działalność prowadzona przez innego przedsiębiorcę na zlecenie ubezpieczonego), przychody uzyskane i należne ubezpieczonemu z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, zostaną uwzględnione przy ustalaniu wysokości obrotu uzyskanego w okresie odszkodowawczym przez ubezpieczonego.
5. Przy obliczaniu wartości odszkodowania do okresu odszkodowawczego nie zalicza się nie związanych ze szkodą i zaplanowanych wcześniej przestojów (remonty, przeglądy, modernizacje, wyłączenia z użytkowania, w tym wyłączeń po stronie odbiorcy i związanego z tym braku odbioru energii elektrycznej).
6. PZU SA wypłaca należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody ustalonej zgodnie z postanowieniami ust. 1-5, nie wyższej jednak od sumy ubezpieczenia z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności określonych w umowie ubezpieczenia. Rachunek szkody przedstawiony przez ubezpieczonego podlega weryfikacji przez PZU SA.
7. Jeżeli zadeklarowana w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto będzie niższa od kwoty będącej iloczynem wskaźnika zysku brutto i obrotu, który zostałby przez ubezpieczonego osiągnięty w maksymalnym okresie odszkodowawczym, gdyby szkoda w mieniu nie powstała, kwotę odszkodowania pomniejsza się w takiej proporcji, w jakiej zadeklarowana suma ubezpieczenia pozostaje do kwoty zysku brutto, określonego zgodnie z powyższymi postanowieniami.
8. Zasada opisana w ust. 7 nie ma zastosowania:
  - 1) jeżeli proporcja, o której mowa w ust. 7, jest wyższa niż 80%;
  - 2) jeżeli w umowie ubezpieczenia określony zostanie dopuszczalny procentowy wzrost sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto – pod warunkiem, że wzrost nie przekroczył określonego poziomu;
  - 3) w odniesieniu do ubezpieczenia zwiększonych kosztów działalności określonych zgodnie z § 24 ust. 7.
9. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość zysku brutto, która została przez ubezpieczonego osiągnięta w maksymalnym okresie odszkodowawczym, gdyby szkoda w mieniu nie powstała (nadubezpieczenie), PZU SA odpowiada tylko do wysokości szkody ustalonej według zasad określonych w umowie ubezpieczenia.
10. Od ostatecznej wartości odszkodowania ustalonego zgodnie z powyższymi postanowieniami potrąca się franszyzę redukcyjną w wysokości wskazanej w umowie ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ VI

UBEZPIECZENIE OC

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 29

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody

wyrządzone osobie trzeciej w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego działalności polegającej na wytwarzaniu i magazynowaniu energii elektrycznej i posiadanym mieniem, które jest wykorzystywane w takiej działalności, będące następstwem:

- 1) czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (OC deliktowa) lub
  - 2) niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa).
2. Umowa ubezpieczenia nie obejmuje ochroną odpowiedzialności cywilnej będącej przedmiotem ubezpieczeń obowiązkowych wymaganych przez prawo jakiegokolwiek państwa, jeśli ubezpieczony podlega obowiązkowi posiadania takiego ubezpieczenia.
  3. Przedmiotem ubezpieczenia jest również odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone przez wprowadzenie do obrotu energii elektrycznej (OC za produkt).
  4. Zakres podstawowy ubezpieczenia obejmuje odpowiedzialność cywilną m.in. za:
    - 1) szkody powstałe z tytułu przepięć, o ile można przypisać odpowiedzialność cywilną za szkodę ubezpieczonemu;
    - 2) szkody z tytułu przeniesienia ognia, o ile można przypisać odpowiedzialność cywilną za szkodę ubezpieczonemu;
    - 3) szkody spowodowane przez pojazdy, w tym pojazdy wolnobieżne nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu posiadaczy pojazdów mechanicznych;
    - 4) szkody powstałe podczas lub wskutek załadunku lub rozładunku, z wyłączeniem szkód wyrządzonych przy załadunku rzeczy nie opakowanych lub nienależycie opakowanych, jeśli wymagały opakowania;
    - 5) szkody powstałe w mieniu pracowników, w tym w pojazdach mechanicznych pracowników ubezpieczonego, z wyłączeniem szkód kradzieżowych pojazdu i jego wyposażenia oraz rzeczy pozostawionych w pojeździe i z zastrzeżeniem, że nie są to pojazdy przyjmowane na przechowanie;
    - 6) szkody powstałe w związku z wykonywaniem prac serwisowych i konserwacyjnych związanych z posiadanym i użytkowanym mieniem;
    - 7) szkody wynikające z działania urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, o ile można przypisać odpowiedzialność cywilną za szkodę ubezpieczonemu.
  5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
  6. Warunkiem odpowiedzialności PZU SA jest zjawienie wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
  7. Jeżeli nie można ustalić dnia powstania szkody, za dzień jej powstania uznaje się dzień, w którym stwierdzono powstanie tej szkody, przy czym za dzień powstania szkody na osobie przyjmuje się dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skontaktował się z lekarzem w związku z objawami, które są przyczyną zgłaszanych roszczeń.
  8. Powstanie wszystkich szkód, które można przypisać tej samej przyczynie, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, niezależnie od liczby poszkodowanych oraz przyjmuje się, że szkoda te powstały w chwili powstania pierwszej szkody. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z takiej serii, nawet jeśli powstały po zakończeniu okresu ubezpieczenia, pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia (szkoda seryjna).
  9. Powstanie wszystkich szkód będących wynikiem wprowadzenia do obrotu produktów posiadających tę samą wadę lub które można przypisać tej samej przyczynie uważa się za

jeden wypadek ubezpieczeniowy, niezależnie od liczby uszkodzonych, przy czym za chwilę ich powstania przyjmuje się chwilę powstania pierwszej szkody.

§ 30

1. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone przez pracownika ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych na rzecz ubezpieczonego oraz szkody wyrządzone przez podwykonawcę, gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za niego odpowiedzialność jak za działanie własne.
2. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez pracownika ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych na rzecz ubezpieczonego, PZU SA rezygnuje z prawa do dochodzenia roszczenia, które przysługiwało ubezpieczonemu wobec tego pracownika z tytułu wyrządzonej szkody (rezygnacja z prawa do regresu).
3. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez podwykonawcę, gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za niego odpowiedzialność jak za działanie własne, PZU SA rezygnuje z prawa do dochodzenia roszczenia, które przysługiwało ubezpieczonemu wobec tego podwykonawcy z tytułu wyrządzonej szkody (rezygnacja z prawa do regresu) tylko wtedy, gdy zakres ubezpieczenia został rozszerzony o szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu.

§ 31

Ubezpieczeniem objęta jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody powstałe:

- 1) na terytorium RP;
- 2) poza granicami RP, jeżeli szkody zostały wyrządzone przez ubezpieczonego lub jego pracowników podczas zagranicznych delegacji służbowych.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 32

1. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie, o ile nie umówiono się inaczej, przy czym świadomość wprowadzenia do obrotu wadliwego produktu lub wadliwości wykonanej pracy albo usługi uważa się za równoznaczną z winą umyślną;
  - 2) jeżeli ubezpieczony lub osoby, którymi się posługuje, nie posiadały wymaganych przepisami prawa odpowiednich uprawnień do wykonywania określonego rodzaju działalności (czynności), chyba, że brak uprawnień nie miał wpływu na powstanie szkody, przy czym wyłączenie to nie dotyczy osób odbywających staż lub praktyczną naukę zawodu;
  - 3) wyrządzone osobom bliskim ubezpieczonego będącego osobą fizyczną;
  - 4) powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, rewolucji, konfiskat, terroryzmu, niepokoїв społecznych, strajków, zamieszek lub rozruchów;
  - 5) będące następstwem choroby zawodowej;
  - 6) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego;
  - 7) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, wody, dymu, sadzy, ścieków, zagrzybienia lub działania hałasu;

§ 33

- 8) powstałe wskutek zapadnięcia się lub osiadania terenu (również budowli na nim wzniesionej) lub innego rodzaju przemieszczeń gruntu;
  - 9) powstałe wskutek oddziaływania azbestu, formaldehydu, prionów lub dioksyn;
  - 10) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, bonów towarowych, substytutów pieniądza, papierów wartościowych;
  - 11) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, nośników danych, zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub rzeczy ruchomych o charakterze zabytkowym lub unikatowym;
  - 12) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
  - 13) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie przepisów prawa geologicznego lub górniczego, (szkody powstałe w następstwie eksploatacji złóż kopalin powodujących występowanie szkodliwych wpływów objawiających się deformacjami, wstrząsami dynamicznymi oraz zawadnieniem bądź podtopieniem terenu);
  - 14) wynikłe z umownego rozszerzenia odpowiedzialności cywilnej w stosunku do zakresu wynikającego z przepisów prawa właściwego dla zobowiązania, z którego wynika odpowiedzialność ubezpieczonego;
  - 15) powstałe wskutek oddziaływania wyrobów tytoniowych;
  - 16) spowodowane działaniem materiałów wybuchowych;
  - 17) wynikające z niedotrzymania terminów;
  - 18) powstałe w wyniku niewyptalności;
  - 19) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych.
2. W zakresie OC za produkt PZU SA nie odpowiada także za szkody:
    - 1) których przyczyną była jawna wada produktu na co ubezpieczony wyraźnie zwrócił uwagę;
    - 2) powstałe w wyniku używania produktu niezgodnie z jego przeznaczeniem lub wbrew zasadom bezpieczeństwa;
    - 3) spowodowane przez produkt dostarczany bezpośrednio do przemysłu lotniczego lub kosmicznego;
    - 4) wyrządzone przez produkt wyprodukowany przez urządzenie nie posiadające ważnego atestu (certyfikatu, zezwolenia) dopuszczającego do obrotu, o ile atest (certyfikat, zezwolenie) jest wymagany obowiązującymi przepisami.
  3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywn sądowych i administracyjnych, zadatków, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłacenia których jest zobowiązany ubezpieczony.
  4. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń:
    - 1) o wykonanie lub należyte wykonanie zobowiązania oraz związanych z wykonaniem zastępczym;
    - 2) z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy;
    - 3) wynikających z rękojmi, gwarancji lub z przepisów o prawach konsumenta oraz szkód, które mogłyby być zaspokojone na podstawie tych przepisów;
    - 4) dotyczących naruszenia dóbr osobistych innych niż życie i zdrowie człowieka.

- 2) powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu oraz o koszty związane z usunięciem, oczyszczeniem i utylizacją jakichkolwiek zanieczyszczeń;
  - 3) powstałe w mieniu, z którego ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 4) powstałe w mieniu ruchomym, powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze oraz powstałe po wydaniu powierzonych mienia, jeżeli są następstwem wadliwie wykonanej usługi;
  - 5) powstałe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez ubezpieczonego;
  - 6) wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętemu tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu;
  - 7) polegające na powstaniu czystej straty finansowej;
  - 8) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie dokumentów.
2. Szkody wymienione w ust. 1 zostają objęte zakresem ubezpieczenia tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w treści odpowiedniej klauzuli dodatkowej włączonej do umowy ubezpieczenia.
  3. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia poprzez włączenie stosownych klauzul dodatkowych następuje za zapłatą dodatkowej składki.

SUMA GWARANCYJNA I LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 34

1. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia.
2. W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione limity odpowiedzialności za szkody:
  - 1) z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 2) z tytułu ryzyk określonych w klauzulach;
  - 3) określonego rodzaju.
3. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w § 35 ust. 2 powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej oraz odpowiedniego limitu odpowiedzialności o wypłaconą kwotę.
4. Jeżeli suma gwarancyjna, limity oraz franszyzy redukcyjne wyrażone są w umowie ubezpieczenia w walucie obcej, równowartość tych kwot w złotych ustala się przy zastosowaniu ostatniego opublikowanego, na dzień poprzedzający przygotowanie przez PZU SA oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego, kursu średniego NBP, określonego w tej ofercie.
5. Za zgodą PZU SA, ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną lub limit odpowiedzialności za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

ŚWIADCZENIA

§ 35

1. Z tytułu odpowiedzialności określonej w OWU PZU SA zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania oraz zwrotu lub pokrycia kosztów, o których mowa w ust. 2.
2. W ramach sumy gwarancyjnej PZU SA zobowiązany jest do:
  - 1) zwrotu kosztów wynikłych z zastosowania środków podjętych przez ubezpieczonego po zajściu wypadku

- ubezpieczeniowego, w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
- 2) pokrycia kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
  - a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU SA,
  - b) niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności ubezpieczonego, jeżeli PZU SA zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
  - c) kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU SA wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

§ 36

Jeżeli tytułem odszkodowania przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe, jak i renty, PZU SA zaspokaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:

- 1) świadczenie jednorazowe;
- 2) renty czasowe;
- 3) renty dożywotnie.

ROZDZIAŁ VII

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 37

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku, o ile nie umówiono się inaczej. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego. Wniosek zawiera informacje niezbędne do dokonania indywidualnej oceny ryzyka i określenia należnej składki ubezpieczeniowej oraz stanowi integralną część umowy ubezpieczenia. PZU SA może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku.
2. We wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia AR, MB, BI i MLOP należy podać między innymi:
  - 1) imię, nazwisko lub pełną nazwę i adres zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego i ubezpieczonego;
  - 2) numer REGON ubezpieczającego i ubezpieczonego, a w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą numer REGON i numer PESEL;
  - 3) miejsce ubezpieczenia, z podaniem dokładnego adresu;
  - 4) rodzaj prowadzonej działalności;
  - 5) przedmiot ubezpieczenia uwzględniający:
    - a) nazwę producenta,
    - b) rodzaj mienia (typ, model),
    - c) rok produkcji,
    - d) moc zainstalowaną zarówno dla pojedynczego panelu fotowoltaicznego jak i całej instalacji fotowoltaicznej,
    - e) zakładaną wartość energii wyprodukowanej w skali roku przez farmę fotowoltaiczną zgłoszoną do ubezpieczenia z uwzględnieniem poboru energii na użytek własny,
    - f) opis posiadanych zabezpieczeń przeciwpożarowych, przeciwprzebiegowych, przeciwkradzieżowych oraz aktualne pozytywne protokoły z badania uziemienia;
- 6) odnośnie ubezpieczenia BI i MLOP także:
  - a) wykaz urządzeń, których uszkodzenie, zniszczenie lub utrata będą powodowały stratę objętą ochroną ubezpieczeniową,

- b) maksymalny okres odszkodowawczy,
  - c) kalkulację sumy ubezpieczenia,
  - d) informacje o zaistniałych w okresie ostatnich 3 lat szkodach w mieniu i wynikających z nich przerwach lub zakłóceniach w działalności, niezależnie od tego czy mienie, zysk brutto lub zwiększone koszty działalności były objęte ubezpieczeniem i czy zostało wypłacone odszkodowanie, z podaniem przyczyny szkody w mieniu, jej wysokości, długości przerwy lub zakłóceń w działalności oraz kwoty poniesionych szkód i przyznanego odszkodowania;
- 7) zakres ubezpieczenia;
- 8) sumę ubezpieczenia;
- 9) okres ubezpieczenia;
- 10) inne informacje niezbędne do oceny ryzyka ubezpieczeniowego,
- z tym, że jeżeli ubezpieczane mienie znajduje się w różnych miejscach ubezpieczenia informacje określone w pkt 1–10 należy podać oddzielnie dla każdego miejsca ubezpieczenia.

3. We wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia OC należy podać między innymi:
- 1) imię, nazwisko lub pełną nazwę ubezpieczającego, ubezpieczonego, numer REGON, numer PESEL;
  - 2) adres zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego;
  - 3) zakres ubezpieczenia;
  - 4) wysokość obrotu za ostatni rok obrachunkowy przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
  - 5) okres ubezpieczenia;
  - 6) sumę gwarancyjną;
  - 7) ilość i wielkość szkód z wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie 3 ostatnich lat.
4. Jeżeli wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia nie zawiera danych, o których mowa odpowiednio w ust. 1–3, albo innych istotnych informacji niezbędnych do oceny ryzyka, ubezpieczający zobowiązany jest na wezwanie PZU SA odpowiednio go uzupełnić.
5. PZU SA może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka, od oględzin miejsca i przedmiotu ubezpieczenia oraz zapoznania się z dokumentacją niezbędną dla dokonania oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.
6. Na podstawie indywidualnej oceny ryzyka PZU SA może ustalić w umowie ubezpieczenia odrębny limit odpowiedzialności oraz franszyzę redukcyjną dla ubezpieczanego mienia lub szkód powstałych wskutek określonych wypadków ubezpieczeniowych.
7. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU SA potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
8. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
9. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 8, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.

10. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 8 i 9 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
11. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 8–10 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 8–10 doszło z winy umysłnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
12. Jeżeli suma ubezpieczenia, limity odpowiedzialności oraz franszyzy redukcyjne wyrażone są w umowie ubezpieczenia w walucie obcej, równowartość tych kwot w złotych ustala się przy zastosowaniu ostatniego opublikowanego na dzień poprzedzający przygotowanie przez PZU SA oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego, kursu średniego NBP, określonego w tej ofercie.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 38

1. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA według taryfy obowiązującej w dniu przygotowania przez PZU SA oferty ubezpieczenia.
2. W ubezpieczeniu AR, MB, BI i MLOP składka ubezpieczeniowa ustalana jest w zależności od:
- 1) rodzaju prowadzonej działalności;
  - 2) przedmiotu ubezpieczenia;
  - 3) wysokości sumy ubezpieczenia;
  - 4) okresu ubezpieczenia;
  - 5) limitów odpowiedzialności;
  - 6) zakresu ubezpieczenia;
  - 7) indywidualnej oceny ryzyka.
3. W ubezpieczeniu OC składka ubezpieczeniowa ustalana jest w zależności od:
- 1) wysokości obrotu za ostatni rok obrachunkowy przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
  - 2) wysokości sumy gwarancyjnej;
  - 3) okresu ubezpieczenia;
  - 4) rodzaju prowadzonej działalności;
  - 5) zakresu ubezpieczenia (przedmiotowego, terytorialnego);
  - 6) indywidualnej oceny ryzyka.
4. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje przy zawarciu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny tryb i terminy zapłaty składki. Dopuszcza się możliwość zapłaty składki ubezpieczeniowej za roczny okres ubezpieczenia w ratach. Terminy płatności rat oraz ich wysokość określa się w umowie ubezpieczenia.
5. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje w formie gotówkowej lub w porozumieniu z PZU SA w formie bezgotówkowej.
6. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie bezgotówkowej za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego PZU SA pełną, wymagalną kwotą składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej, określoną w umowie ubezpieczenia.
7. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, począwszy od chwili, w której zasłała ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.

8. Jeżeli ubezpieczający podał do wiadomości PZU SA nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową jaka należałaby się PZU SA gdyby podano dane prawdziwe a składką ubezpieczeniową przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, roszczenie PZU SA o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.
9. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
10. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.

§ 39

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, składając oświadczenie w tym zakresie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 40

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następującego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadającej na dzień, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, albo na dzień przypadający po tym dniu, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadającej przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty. Jeżeli składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie zostanie zapłacona do trzydziestego dnia od dnia początku okresu ubezpieczenia, umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z tym dniem.

§ 41

1. W ubezpieczeniu AR, MB, BI i MLOP ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
  - 2) z chwilą unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia, co oznacza całkowite zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia w takim stopniu, że nie jest możliwa jego naprawa albo odbudowa;

- 3) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań;
  - 4) z dniem przeniesienia mienia objętego ochroną w umowie ubezpieczenia AR lub MB z miejsca ubezpieczenia określonego w tych umowach ubezpieczenia do nowego miejsca, z zastrzeżeniem pkt 5;
  - 5) z upływem 30 dni od dnia przeniesienia mienia objętego ochroną w umowie ubezpieczenia AR lub MB z miejsca ubezpieczenia określonego w tych umowach ubezpieczenia do nowego miejsca w przypadku, o którym mowa w § 1 ust. 6;
  - 6) z chwilą przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia, chyba że wraz z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 43;
  - 7) z dniem doręczenia oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
  - 8) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od PZU SA pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wystanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności;
  - 9) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 38 ust. 7;
  - 10) z dniem odstąpienia przez ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia w przypadku, o którym mowa w § 39.
2. W ubezpieczeniu OC ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
    - 1) w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 7–10;
    - 2) z dniem wyczerpania sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań;
    - 3) z dniem wygaśnięcia ochrony w ubezpieczeniu AR w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5;
    - 4) z dniem zbycia przez ubezpieczonego mienia, w związku z posiadaniem którego zawarto umowę ubezpieczenia.

§ 42

1. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości będących podstawą kalkulacji sumy ubezpieczenia, ubezpieczający może w porozumieniu z PZU SA podwyższyć sumę ubezpieczenia za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, PZU SA odpowiada w granicach podwyższonej sumy ubezpieczenia od dnia następnego po dniu złożenia przez PZU SA oświadczenia o wyrażeniu zgody na podwyższenie sumy ubezpieczenia.
3. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi spadek wartości ubezpieczonego mienia, ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU SA zawiadamiając o tym jednocześnie ubezpieczającego.
4. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą odpowiednie zmniejszenie składki ubezpieczeniowej począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub w którym PZU SA zawiadomił ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.
5. Jeżeli w umowie ubezpieczenia BI lub MLOP ustalony został dopuszczalny procentowy wzrost sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto w maksymalnym okresie odszkodowawczym zgodnie z postanowieniami § 22 ust. 3

i § 27 ust. 1, składka ubezpieczeniowa ustalona w umowie ubezpieczenia jest składką zaliczkową i podlega rozliczeniu na zasadach określonych w ust. 6–8.

6. Ubezpieczający jest zobowiązany najpóźniej w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia okresu ubezpieczenia przedstawić ostateczną wartość osiągniętego w okresie ubezpieczenia zysku brutto (odpowiednio zwiększonego, gdy maksymalny okres odszkodowawczy przekraczał 12 miesięcy) potwierdzoną przez głównego księgowego lub biegłego rewidenta ubezpieczonego.
7. W przypadku wystąpienia szkody objętej ochroną ubezpieczenia BI lub MLOP, wartość zysku brutto zawarta w sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 6, zostanie, w celu ostatecznego rozliczenia składki, zwiększona o kwotę, o jaką zysk brutto zmniejszył się w następstwie wystąpienia szkody objętej ochroną w ubezpieczeniu AR lub MB.
8. Jeżeli wartość zysku brutto osiągniętego w okresie ubezpieczenia podlegającym rozliczeniu, zgodnie z postanowieniami ust. 5:
  - 1) będzie większa od sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto zadeklarowanej przez ubezpieczającego na początku okresu ubezpieczenia o więcej niż 5%, ubezpieczający będzie zobowiązany do zapłaty składki dodatkowej naliczonej w oparciu o przyjętą w umowie ubezpieczenia stawkę, proporcjonalnie do wzrostu zysku brutto;
  - 2) będzie mniejsza od sumy ubezpieczenia przewidywanego zysku brutto zadeklarowanej przez ubezpieczającego na początku okresu ubezpieczenia, PZU dokona proporcjonalnego zwrotu nadpłaconej składki.

PRZENIESIENIE PRAW Z UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 43

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia AR lub MB mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia.
2. Przeniesienie praw wymaga zgody PZU SA.
3. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU SA umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
4. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
5. Postanowień ust. 1–4 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzycielności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO

§ 44

1. W ubezpieczeniu AR, MB, BI i MLOP ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) prowadzić ewidencję ubezpieczonego mienia wraz z jego opisem i wskazaniem wartości, według której mienie to zostało ubezpieczone, w sposób umożliwiający w przypadku szkody ustalenie wartości przedmiotu ubezpieczenia;
  - 2) sporządzić i dostarczyć PZU SA wykaz ubezpieczonych maszyn z podaniem ich danych identyfikacyjnych: numer identyfikacyjny – fabryczny, inwentarzowy itp., typ, model, rok produkcji, nazwa producenta;
  - 3) prowadzić księgi rachunkowe zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w taki sposób przechowywać i chronić dokumentację finansową aby zminimalizować ryzyko jej zniszczenia albo zagubienia;
  - 4) zabezpieczyć ewidencję i dokumenty, o których mowa w pkt 1–3, przed kradzieżą, zniszczeniem i zaginięciem;
  - 5) umożliwić PZU SA dokonanie lustracji ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.
2. W ubezpieczeniu AR, MB i OC ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest także:
  - 1) eksploatować ubezpieczone mienie zgodnie z zaleceniami i wskazówkami producenta lub dostawcy tego mienia, przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, w tym przepisów prawa budowlanego w zakresie eksploatacji, wykonywania przeglądów i konserwacji budynków i budowli wraz z instalacjami, przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ochrony osób i mienia, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywać dozór techniczny nad tymi urządzeniami;
  - 2) przestrzegać ustalonych w umowie ubezpieczenia wymogów dotyczących zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwkradzieżowych;
  - 3) przeprowadzać konserwacje przewodów i urządzeń doprowadzających i doprowadzających wodę lub inne płyny (wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej);
  - 4) wykonywać niezwłocznie remonty i naprawy niezbędne dla prawidłowego działania instalacji, o których mowa w pkt 3;
  - 5) stosować środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń służących do rozprowadzania wody lub innych cieczy;
  - 6) zamknąć, opróżnić z wody lub innych cieczy i utrzymywać opróżnione instalacje i urządzenia wodne oraz centralnego ogrzewania w obiektach nieużytych i niedozorowanych lub czasowo nieczynnych;
  - 7) przeprowadzać konserwację i okresowe remonty ubezpieczonego mienia;
  - 8) przechowywać ubezpieczone mienie w sposób zgodny z zaleceniami producenta i wymogami technicznymi;
  - 9) posiadać ważną przez cały okres ubezpieczenia umowę serwisową dotyczącą ubezpieczonego mienia, a w przypadku zmiany lub rozwiązania tej umowy serwisowej niezwłocznie powiadomić o tym PZU SA;
  - 10) we własnym zakresie i na własny koszt:
    - a) utrzymywać ubezpieczone mienie w dobrym stanie technicznym i podejmować uzasadnione środki ostrożności w celu zapobiegania wypadkom mogącym spowodować szkody w ubezpieczonym mieniu,
    - b) prowadzić dokumentację techniczno-ruchową ubezpieczonego mienia i przestrzegać zawartych w niej zapisów,
    - c) prowadzić staranny dobór pracowników, organizować pracę zgodnie z ich kwalifikacjami oraz sprawować nad nimi kontrolę,
    - d) stosować się do wszystkich ustawowych wymagań, zaleceń i nakazów dokonanych przez władzę,
    - e) stosować się do wymagań i zaleceń producenta,

- f) stosować się do wszystkich uzasadnionych zaleceń PZU SA mających na celu zapobieganie szkodom.
3. Nieprzestrzeganie obowiązków, o których mowa w ust. 2, stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy ubezpieczenia.
  4. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 2, PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

§ 45

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną, o ile zachodzi taka potrzeba;
  - 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU SA pomocy, w szczególności dostarczając informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.
2. Jeżeli ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. PZU SA zobowiązany jest zwrócić koszty wyniku z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
4. Każdorazowa wypłata kosztów wynikłych z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia albo sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.

§ 46

W przypadku powstania szkody w ubezpieczonym mieniu ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany ponadto jest:

- 1) niezwłocznie zawiadomić jednostkę policji o każdym wypadku ognia w ubezpieczonym mieniu, a także o każdej szkodzie powstałej wskutek przestępstwa;
- 2) pozostawić uszkodzone mienie bez dokonywania w nim zmian do czasu przeprowadzenia oględzin przez przedstawiciela PZU SA, chyba że dokonanie zmian jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody lub PZU SA nie przeprowadził oględzin w terminie uzgodnionym z ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
- 3) udzielić przedstawicielowi PZU SA pomocy i wyjaśnień w uzyskaniu informacji dotyczących okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru;
- 4) sporządzić na własny koszt i przedstawić PZU SA w uzgodnionym terminie i formie rachunek szkody, to jest: zestawienie dotyczące przedmiotu, rozmiaru, przyczyny i wysokości szkody, wraz z dokumentacją źródłową stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody.

§ 47

1. W ubezpieczeniu OC, w razie wystąpienia przez poszkodowanego przeciwko ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, powiadomić o tym PZU SA.
2. Zaspokojenie lub uznanie przez ubezpieczonego roszczenia, o którym mowa w ust. 1, nie wywołuje skutków prawnych względem PZU SA jeżeli PZU SA nie wyraził na to uprzedniej zgody.

3. W przypadku wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, na drogę sądową, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU SA.
4. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest dostarczyć PZU SA orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.
5. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczony jest zobowiązany do podjęcia współpracy z PZU SA w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.

§ 48

1. Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni roboczych od jego zajścia.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązków, o którym mowa w ust. 1, obciąża także ubezpieczonego, chyba że ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków, o którym mowa w ust. 1, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
4. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomości o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

OBOWIĄZKI PZU SA

§ 49

PZU SA jest zobowiązany:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
- 2) jeżeli w terminach określonych w § 50 ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
  - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz

- b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
- wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającę całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 50

1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. Jeżeli po wypłacie odszkodowania ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie PZU SA odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU SA. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrótowi na rzecz PZU SA podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.
4. PZU SA wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
5. Odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności oraz franszyzy redukcyjnych ustalonych w umowie ubezpieczenia.
6. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwa różne limity odpowiedzialności, odszkodowanie wypłacane jest w granicach najniższego limitu.
7. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwie różne franszyzy redukcyjne, odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem wyższej z nich.
8. Jeżeli w umowie ubezpieczenia nie ustalono franszyzy redukcyjnej dla określonej klauzuli dodatkowej, odszkodowanie za szkody z zakresu ubezpieczenia objętego tą klauzulą wypłacane jest bez pomniejszania odszkodowania o wartość franszyzy, z zastrzeżeniem ust. 7.

ZABEZPIECZENIE PRAW REGRESOWYCH

§ 51

1. Z dniem wypłaty przez PZU SA odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia.
2. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU SA zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę lub je ograniczył, PZU SA może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez PZU SA odszkodowania, wówczas PZU SA przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

PODWÓJNE UBEZPIECZENIE

§ 52

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, ubezpieczony nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjął przez niego sumą ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

WŁAŚCIWOŚĆ SĄDU

§ 53

1. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

REKLAMACJE, SKARGI I ZAŻALENIA

§ 54

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone:
  - 1) na piśmie – osobiście albo wysłane przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
  - 2) na piśmie – wysłane na adres do doręczeń elektro-nicznych PZU SA w rozumieniu ustawy o doręczeniach

- elektronicznych, począwszy od dnia wpisania tego adresu do bazy adresów elektronicznych;
- 3) w formie ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801-102-102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;
  - 4) w postaci elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
- 3.** PZU SA rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela na nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
- 4.** W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informację, w której:
- 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.
- 5.** Odpowiedź PZU na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła:
- 1) w przypadku, gdy klientem jest osoba fizyczna – na piśmie, z tym że odpowiedź można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek klienta;
  - 2) w przypadku, gdy klientem jest inny podmiot niż wskazany w pkt 1 – na piśmie lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji.
- 6.** Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
- 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
- 7.** Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU SA, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
- 8.** Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
- 9.** PZU SA przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
- 10.** Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU SA do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
- 11.** Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
- 12.** W przypadku umowy zawieranej za pośrednictwem Internetu, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygania sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowej systemu rozstrzygania sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU SA to: reklamacje@pzu.pl.
- 13.** PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
- 14.** Językiem stosowanym przez PZU SA w relacjach z konsumentem jest język polski.

KLAUZULA GRAFFITI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu stanowiącym obiekty budowlane, powstałe wskutek graffiti w rozumieniu postanowień § 2 pkt 14 OWU;
- z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
  - w obiektach budowlanych opuszczonych lub niewykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, przez okres dłuższy niż 30 dni,
  - w obiektach budowlanych przeznaczonych do rozbiórk;
- odpowiedzialność PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności w ramach sumy ubezpieczenia na jeden i na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe;
- dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA DEWASTACJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody powstałe wskutek dewastacji w rozumieniu postanowień § 2 pkt 5 OWU oraz koszty, o których mowa w § 7 ust. 1 i 4 pkt 1 OWU, w odniesieniu do mienia wymienionego w § 5 ust. 1 i 4 OWU, z zastrzeżeniem pkt 2;
- na podstawie niniejszej klauzuli ochroną ubezpieczeniową objęte są także urządzenia znajdujące się na zewnątrz budynków lub budowli, które są trwale przymocowane do budynku lub budowli: anteny, oświetlenie, zadaszenia, urządzenia stanowiące osprzęt do instalacji;
- odpowiedzialność PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności w ramach sumy ubezpieczenia na jeden i na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe;
- z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
  - polegające na uszkodzeniu ubezpieczonego mienia w wyniku graffiti w rozumieniu postanowień § 2 pkt 14 OWU,
  - w obiektach budowlanych opuszczonych lub niewykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, przez okres dłuższy niż 30 dni;
- dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA AKTÓW TERRORYZMU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody będące następstwem aktów terroryzmu w rozumieniu postanowień § 2 pkt 1 OWU oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tym ryzykiem;
- z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody spowodowane wskutek decyzji administracyjnej powodującej konfiskatę, rewizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP;
- odpowiedzialność PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności w ramach sumy ubezpieczenia na jeden i na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe;
- dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA STRAJKÓW, ROZRUCHÓW, ZAMIESZEK WEWNĘTRZNYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- PZU SA ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w następstwie strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych w rozumieniu § 2 pkt 40 OWU do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności w ramach sumy ubezpieczenia na jeden i na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe;
- dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA (006 AR)

UBEZPIECZENIA DODATKOWYCH KOSZTÓW PRACY W GODZINACH NADLICZBOWYCH, NOCNYCH, W DNI WOLNE OD PRACY ORAZ FRACHTU EKSPRESOWEGO

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- rozszerza się zakres ubezpieczenia o dodatkowe koszty pracy w godzinach nadliczbowych, w godzinach nocnych, w dni wolne od pracy oraz koszty frachtu ekspresowego (z wyłączeniem frachtu lotniczego) poniesione w związku ze szkodą w ubezpieczonej instalacji fotowoltaicznej, za którą PZU SA przyjął odpowiedzialność w ramach umowy ubezpieczenia;
- jeżeli okaże się, że zadeklarowana suma ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznej, budynków, budowli, wyposażenia, które uległy uszkodzeniu, jest niższa niż wymagana wartość odtworzeniowa, kwota odszkodowania należy z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli, ulega proporcjonalnemu zmniejszeniu, w takiej proporcji w jakiej zadeklarowana suma przedmiotu ubezpieczenia pozostaje do wymaganej wartości odtworzeniowej;
- limit odpowiedzialności z tytułu niniejszej klauzuli wynosi 20% wartości szkody w instalacji fotowoltaicznej, budynkach, budowlach, wyposażeniu.

KLAUZULA (006 MB)

UBEZPIECZENIA DODATKOWYCH KOSZTÓW PRACY W GODZINACH NADLICZBOWYCH, NOCNYCH, W DNI WOLNE OD PRACY ORAZ FRACHTU EKSPRESOWEGO

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- 1) rozszerza się zakres ubezpieczenia o dodatkowe koszty pracy w godzinach nadliczbowych, w godzinach nocnych, w dni wolne od pracy oraz koszty frachtu ekspresowego (z wyłączeniem frachtu lotniczego) poniesione w związku ze szkodą w ubezpieczonej instalacji fotowoltaicznej, maszynach, aparatach, urządzeniach, za którą PZU SA przyjął odpowiedzialność w ramach umowy ubezpieczenia;
- 2) jeżeli okaże się, że zadeklarowana suma ubezpieczenia maszyn, urządzeń, aparatów, urządzeń, które uległy uszkodzeniu jest niższa niż wymagana wartość odtworzeniowa, kwota odszkodowania należna z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli, ulega proporcjonalnemu zmniejszeniu, w takiej proporcji w jakiej zadeklarowana suma ubezpieczenia pozostaje do wymaganej wartości odtworzeniowej;
- 3) limit odpowiedzialności z tytułu niniejszej klauzuli wynosi 20% wartości szkody w maszynach, urządzeniach, aparatach, urządzeniach.

KLAUZULA (007)

UBEZPIECZENIA DODATKOWYCH KOSZTÓW FRACHTU LOTNICZEGO

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustala się, co następuje:

- 1) rozszerza się zakres ubezpieczenia o dodatkowe koszty frachtu lotniczego poniesione w związku ze szkodą w ubezpieczonej instalacji fotowoltaicznej, maszynach, urządzeniach, aparatach, za którą PZU SA przyjął odpowiedzialność w ramach umowy ubezpieczenia;
- 2) koszty, o których mowa w pkt 1, niezależnie od sumy ubezpieczenia uszkodzonej maszyny, urządzenia, aparatu, nie mogą przewyższyć limitu odpowiedzialności PZU SA ustalonego dla odpowiedzialności PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli;
- 3) limit odpowiedzialności PZU SA z tytułu niniejszej klauzuli ulega pomniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania należnego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli; ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności PZU SA opłacając składkę uzupełniającą;
- 4) do niniejszej klauzuli ma zastosowanie specjalny (niezależny od udziału własnego przewidzianego dla ubezpieczenia MB) udział własny ubezpieczającego w szkodzie w wysokości 20% poniesionych kosztów na fracht lotniczy.

KLAUZULA NR 5

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE PRACOWNIKOM UBEZPIECZONEGO W ZWIĄZKU Z WYPADKIEM PRZY PRACY (OC PRACODAWCY)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe lub szkody na osobie, wyrządzone pracownikom w związku z wypadkiem przy pracy, w następstwie którego ubezpieczony zobowiązany jest do ich naprawienia.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

KLAUZULA NR 6

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W ZWIĄZKU Z PRZEDOSTANIEM SIĘ NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI DO POWIETRZA, WODY LUB GRUNTU ORAZ O KOSZTY ZWIĄZANE Z USUNIĘCIEM, OCZYSZCZENIEM I UTYLIZACJĄ JAKICHKOLWIEK ZANIECZYSZCZEŃ (OC Z TYTUŁU PRZEDOSTANIA SIĘ NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI DO POWIETRZA, WODY LUB GRUNTU)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu, a także koszty poniesione przez osoby trzecie w celu usunięcia i oczyszczenia z powietrza, wody lub gruntu substancji niebezpiecznej oraz jej utylizacji, pod warunkiem łącznego spełnienia następujących okoliczności:
  - 1) przyczyna przedostania się substancji niebezpiecznej była nagła, przypadkowa, niezamierzona oraz niemożliwa do przewidzenia przez ubezpieczonego;
  - 2) początek procesu przedostania się niebezpiecznych substancji miał miejsce w okresie ubezpieczenia;
  - 3) przyczyna procesu przedostania się niebezpiecznych substancji została stwierdzona protokołem służby ochrony środowiska, Policji lub straży pożarnej.
2. Przez przedostanie się niebezpiecznej substancji do powietrza, wody lub gruntu rozumie się: wprowadzenie bezpośrednio lub pośrednio, wydzielenie, rozrzuconie, rozpylenie, rozlanie, wyciek, wylanie, wtłoczenie, wyrzucenie oraz inne formy uwolnienia niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu.
3. Przez substancje niebezpieczne rozumie się pierwiastki chemiczne i ich związki, mieszaniny i roztwory występujące w środowisku lub powstałe w wyniku działalności człowieka.
4. PZU SA nie odpowiada za koszty badania, monitorowania i kontroli zanieczyszczenia środowiska.

KLAUZULA NR 7

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W NIERUCHOMOŚCIACH, Z KTÓRYCH

UBEZPIECZONY KORZYSTAŁ NA PODSTAWIE UMOWY NAJMU, DZIERŻAWY, UŻYTKOWANIA, UŻYCZENIA, LEASINGU LUB INNEJ PODOBNEJ FORMY KORZYSTANIA Z CUDZEJ RZECZY (OC NAJEMCY NIERUCHOMOŚCI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w nieruchomościach, z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) w gruntach;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia mienia;
  - 3) powstałych w urządzeniach, instalacjach lub rzeczach ruchomych, o ile nie stanowią one części składowej nieruchomości, z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy.

KLAUZULA NR 8

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W RZECZACH RUCHOMYCH, Z KTÓRYCH UBEZPIECZONY KORZYSTAŁ NA PODSTAWIE UMOWY NAJMU, DZIERŻAWY, UŻYTKOWANIA, UŻYCZENIA, LEASINGU LUB INNEJ PODOBNEJ FORMY KORZYSTANIA Z CUDZEJ RZECZY (OC NAJEMCY RUCHOMOŚCI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w rzeczach ruchomych, z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) polegających na utracie rzeczy ruchomych z innych przyczyn niż zniszczenie lub uszkodzenie;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia rzeczy ruchomych;
  - 3) powstałych w pojazdach lub ich wyposażeniu lub rzeczach pozostawionych w tych pojazdach;
  - 4) powstałych w następstwie prac naprawczych lub remontowych, za wyjątkiem napraw koniecznych, do których zobowiązany jest ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa.
3. W rozumieniu niniejszej klauzuli zwierzęta nie są rzeczami ruchomymi.

KLAUZULA NR 9

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY W MIENIU RUCHOMYM POWIERZONYM W CELU WYKONANIA USŁUGI (OC ZA SZKODY W MIENIU RUCHOMYM POWIERZONYM W CELU WYKONANIA USŁUGI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej

składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe powstałe w mieniu ruchomym powierzonym ubezpieczonemu do obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze. Ubezpieczeniem objęte są także szkody powstałe po wydaniu powierzonego mienia, jeżeli są następstwem wadliwie wykonanej usługi przez ubezpieczonego.

2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) polegających na utracie mienia z innych przyczyn niż zniszczenie lub uszkodzenie;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia mienia;
  - 3) powstałych w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 4) powstałych w mieniu przechowywanym, kontrolowanym lub chronionym przez ubezpieczonego, chyba że mienie przechowywane jest w związku z obróbką, naprawą, czyszczeniem, konserwacją, serwisowaniem lub innymi usługami o podobnym charakterze;
  - 5) polegających na uszkodzeniu pojazdu w przypadku, gdy kierujący pojazdem nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem.
3. Szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu pojazdów przechowywanych w związku z obróbką, naprawą, czyszczeniem, konserwacją, serwisowaniem lub innymi usługami o podobnym charakterze, objęte są ochroną na podstawie niniejszej klauzuli pod warunkiem, że pojazdy te przechowywane są w pomieszczeniu zamkniętym i stale dozorowanym albo na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i stale dozorowanym. Dla celów niniejszego postanowienia za pojazd uważa się pojazd w rozumieniu ustawy prawo o ruchu drogowym.

KLAUZULA NR 10

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W MIENIU PRZECHOWYWANYM LUB CHRONIONYM PRZEZ UBEZPIECZONEGO (OC ZA SZKODY W MIENIU PRZECHOWYWANYM)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem, z wyłączeniem żywych zwierząt.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) powstałych w mieniu powierzonym wskutek wykonywania przez ubezpieczonego czynności obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze;
  - 2) powstałych w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 3) w pojazdach oraz ich wyposażeniu i mieniu pozostawionym w tych pojazdach;
  - 4) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarowych mienia powstałych w związku z poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub

podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego.

3. W razie kradzieży mienia, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu Policję niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

KLAUZULA NR 12

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ UBEZPIECZONEGO INNEMU UBEZPIECZONEMU LUB PRZEZ UBEZPIECZONEGO UBEZPIECZAJĄCEMU (OC ZA SZKODY WYRĄDZONE UBEZPIECZONEMU PRZEZ INNEMU UBEZPIECZONEGO)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętych tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłączenie roszczenia pomiędzy podmiotami wskazanymi w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 13

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ PODWYKONAWCÓW BEZ PRAWA DO REGRESU (OC ZA SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ PODWYKONAWCÓW BEZ PRAWA REGRESU)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez podwykonawców, w przypadku gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za nich odpowiedzialność jak za działania własne, bez prawa PZU SA do regresu.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone tylko przez podwykonawców, z którymi ubezpieczony zawarł umowy w formie pisemnej. Oryginały tych umów przechowywane są przez ubezpieczonego i w razie powstania szkody pozostają do wglądu PZU SA.

KLAUZULA NR 27

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POLEGAJĄCE NA POWSTANIU CZYSTEJ STRATY FINANSOWEJ (OC ZA SZKODY MAJĄCE POSTAĆ CZYSTYCH STRAT FINANSOWYCH)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody mające postać czystej straty finansowej, w tym odpowiedzialność

za szkody mające postać czystej straty finansowej będącej następstwem nie dostarczenia energii elektrycznej lub dostarczenia energii elektrycznej o niewłaściwych parametrach.

2. PZU SA nie odpowiada za szkody:

- 1) powstałe w następstwie działalności nieobjętej umową ubezpieczenia;
- 2) wynikające z naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, zwalczania nieuczciwej konkurencji lub przepisów prawa antymonopolowego;
- 3) wyrządzone podmiotom powiązanim kapitałowo z ubezpieczonym, jeżeli powstały w wyniku udzielonych porad, zaleceń lub instrukcji;
- 4) wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętym tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu;
- 5) związane ze stosunkiem pracy;
- 6) wynikające z niedotrzymania terminów;
- 7) wynikające z przekroczenia ustalonych kosztorysów, zwiększonych kosztów dostarczanej energii;
- 8) wynikające z działalności reklamowej, marketingowej, informacyjnej;
- 9) powstałe z tytułu świadczenia usług informatycznych;
- 10) wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę programu komputerowego, całego komputera, sieci, niezależnie od źródła ich pojawienia się;

- 11) związane z poleceniami, wskazówkami lub poradami udzielonymi powiązanym kapitałowo lub gospodarczo podmiotom;
- 12) związane z działalnością polegającą na projektowaniu, doradztwie, planowaniu, kontroli, wycenie, zarządzaniu;
- 13) wynikających z błędnej technologii albo błędnego zastosowania technologii.

KLAUZULA NR 61

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE W DOKUMENTACH

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie dokumentów w związku z działalnością objętą zakresem ubezpieczenia.
2. Zakresem ochrony nie są objęte szkody w dokumentach o charakterze kolekcjonerskim, zabytkowym lub unikatowym.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie koszty poniesione na odtworzenie dokumentów.